

neprilausoma lietuva

Mr. J. Rucienius
19265 Houwerlund Ave.
Detroit, Mich. 48219
U.S.A.

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

Montrealis • 1972. II. 16 • Nr. 1284

7722 George Street, La Salle 690, Quebec, Canada • Tel. (514) 366-6220

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Artėjanti mūsų nepriklausomybės šventė verčia susimąstyti, susikaupiti ir atnaujinti savo ryžtą tėvynės laisvei atgauti.

Ryžtis, kentėti ir, reikalui esant, net gyvybę padėti ant tėvynės laisvės aukuro yra itin būdingi elementai lietuviui.

Lietuvių tauta gyven-dama ant didžiojo vleškelio, kuriame dažnai kryžiuojasi jos dažnai imperialistinėmis aistromis užsidegančių didžiųjų kaimynų reikalai, amžių bėgyje daug kentėjo ir daug aukų sudėjo, gindama savo teises laisvam gyvenimui. Jai teko narsiai kovoti, norint atsispirti prieš germaniškuosius kryžiuočius, lygiai taip ir prieš caristinės Rusijos vergiją.

Po tų didžiųjų istorinių kovų buvo sušvitusi Lietuvai laisvės prošvaistė,

kuri, deja, taipgi buvo neilga. Tai buvo lyg mažas atsikvėpimas, ir vėl žiauri bolševikinė okupacija su daug žiauresniais tautos naikino meto-dais užgožė kraštą...

Tos išganingos laisvės prošvaistės — Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio — atkariautojai buvo mūsų savanoriai, šauliai ir visi kiti, dažnai net vardais nežinomi tautos didvyriai, pilkietiški mūsų kaimų herojai, o vėlesniu laikotarpiu — lieję savo kraują prieš bolševikinį masyvą mūsų partizanai.

Taigi Lietuvos laisvė buvo išpirktą nepaprastai brangia kaina. Išpirkta ne pinigais, brangenybėmis ar kitomis žemiškomis vertybėmis, bet mirusiųjų savanorių, karių ir partizanų krauju, jų gyvybėmis.

Neilgai — vos dvidešimtmetį — teko naudotis laisve. Ji vėl žiauraus

priešo išplėšta, tačiau ir šiandien, būdami išblaškyti po pasaulį, juntame įgytą brangų turtą — tėvynės meilę.

Neleiskime išblėsti Gimtiosios žemės meilės kibirkštei. Nuolat ją gaivinkime, kurstykime, kad neužneštų jos švėtimų kraštų dulkės, nors ir kaip viliojančios ir žėruojančios jos būtų — doleriais ar auksu.

Tėvynės meilė — tai akstinas gimtosios žemės vadavimo kovai. "Vien tik savo jėgomis mes Lietuvos neišlaisvinsime, betgi ir be mūsų prisidėjimo jos niekas neišlaisvins" — šitie a. a. prel. M. Krupavičiaus žodžiai įsidėtini giliai į širdis.

Ar daug reikia pastangų, kad būtume veiklūs tėvynės laisvinimo darbe? Atsakymas trumpas: nedaug. Reikia tik nuolat atsiminti, kad esi lietuviu gimęs, nepamiršti

Lietuvos Valstybės Tarybos nariai, kurie 1918 m. vasario 16 d. Vilniuje pasirašė Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą. Centre sėdi dr. Jonas Basanavičius.

lietuviškos knygos, lietuviško laikraščio, iš kur, anot dr. V. Kudirkos, gali sužinoti, kur lietuvis verkia, kur juokiasi, kur jis linksmas ir laimingas, kur prislėgtas ir nuliūdęs, kad galėtumėm su pagalba atskubėti. Be to visko, prie tėvynės laisvinimo darbo privalome prisidėti ir savo medžiagine auka.

Mūsų pavergtoje tėvynėje tebeplazda vilties kibirkstėlė. Nei okupantų durtuvai, nei kalėjimai, nei trėmimai, nė pagaliau visapusiškas teroras vis dėlto nepajėgia užspausti tėvynėje laisvės vilties kibirkstėlės. Ji tebeplazda žmonių širdyse, ji tebepuoselėjama kiekvieno lietuvių intymiausiuose širdžių kampučiuose, iš jos mažųjų kibirkštelių tebeplaukia gražiausios sva-

jos. Kiekvienam iš jų, tenai pasilikusiųjų, širdis diktuoja ir sakyte sako: "Bus ir vėl laisva Lietuva, jis atsikels iš karsto, nors po daugelio kančių, nes ji gyva — nemirusi".

Štai, šiapus Atlanto gautas laiškas. Jis iš tėvynės Lietuvos. Pacituotinas tik ketureilio eilėraščio posmelis, įrašytas laiškui, kuris daug daugiau pasako, negu pasakytų ištiso prozinio laiško žodžiai: "Kada saulėtas išauš vėl rytas, / Aplinkui dunkso juoda naktis. / Tik laisvos mintys viltim dažytos — / Šypsotis liepia melsvas akis"...

Šis ketureilis, aišku, nebuvo spausdintas jokioj knygoj ar spaudoj. Jis sukurtas ten, kur "aplinkui dunkso juoda naktis" — pavergtoj Lietuvoj.

IR GERAI, IR BLOGAI... nuomonės, laišškai, atgarsiai

BŪTINAI REIKALINGA

Siunčiu \$10 ir prašau išrašyti NL bendrovės vieną akciją.

Anais laikais, dar gyvendamas Anglijoje, NL daugoka esu padėjęs, tenai platinant laikraštį. Tur būt, dabar NL skaitytojų karalienės žemėje neperdaugiausia yra likę, nes jų didelė dauguma yra išsikėlusį gyventi Kanadon ir į JAV.

Stipri lietuviškoji spauda šiais laikais čia, laisvajame pasaulyje, būtinai yra reikalinga,

nes priešingai būtume nežinomais individais šioje rasių ir tautybių jūroje.

Ateityje prižadu dažnesnę paramą Neprikl. Lietuvai.

Jonas Janulaitis

LIETUVIŠKA DVASIA

Šiais metais, kaip ir daugeliu kitų atvejų praity, Vasario 16 dienos minėjimuose bus prisimintos pavargtosios Lietuvos žaizdos. Iš skausmingų prisiminimų partizanų aukos ir iš pri-

slėpto išeivioj Lietuvos ilgesio dar kartą iškils vėl audra atnaujinto pasiryžimo mūsų Lietuvą išlaisvinti iš pavergimo.

Kažkodėl mes įsitikinę, kad, Lietuvai esant laisvu kraštu, visi klausimai apie lietuvių tautos išlikimą išsispręs. Bet, nežiūrint visų tų žodžių, nuo karo pabaigos Lietuvos padėtis ta pati. Ar nėra laikas atvirai prisipažinti, kad tie mūsų visi žodžiai mažai ko atsiekė ir, gal būt, neatsieks. Norim ar ne, bet turim sutikti su faktu, kad tuo tarpu nematyti prošvaisčių, kad pasaulis tvarkomas ne teisingumo ir žmonijos geros valios pamatais, bet politika, pagrįstu savanau-diškumu.

Jeį pačios Lietuvos padėtis ta pati daugelį metų, mūsų išeivijos lietuvių padėtis yra nepaprastai pasikeitus ir to pasikeitimo vystimuisi nematyt pabaigos. Jau aiškiai pastebime, kokia kryptimi mūsų ateitis linksta. Apleidom savo jaunimą; apleidom, reikalaudami, kad jis sektų mūsų pėdsakais, neatsižvelgiant į tai, kad jo įsijautimas į Lietuvos

Ginkluota partizaninė kova už nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymą po antrojo pasaulinio karo tęsėsi iki 1953 metų. Vokiečių spaudoje paskelbtoje nuotraukoje matome "Tauro" apylinkės miško brolius prie pietų stalo. Tai buvo partizanų puskarininkių mokykla.

reikalus nėra toks pat kaip mūsų. Nuo pirmųjų dienų primenam mūsų vaikam Lietuvos pavergtą padėtį, prievarta siunčiame į lituanistines mokyklas, kad išmokytų skaityti ir rašyti lietuviškai, iš jų reikalaujame tokio tobulumo, kokio mes patys kartais nepajėgiam pasiekti. Ir mes viso to reikalaujam Lietuvos vardu — juk mes lietuviai, ir mūsų vaikai tokie patys.

Ar iš tikrųjų jie tokie patys? Taip, jie lanko lituanistines mokyklas, nors tik vieną kartą į savaitę; taip, jie pakalba lietuviškai namie. Tik dabar ypatingai pabrėžiama, kad mūsų jaunimas, be tautinių šokių grupių ir kitų organizacijų, mažai bendrauja lietuviškoj bendruomenėj.

Laikas klausti, ar mūsų jaunimas yra tinkamai paruoštas prisidėti prie lietuviškos bendruomenės? Ar ta bendruomenė jam patraukli? Atrodo, kad ne. Pagrindinė priežastis tame, kad daugelis dabartinio jaunimo visai nėra buvę Lietuvoj, nėra ten gyvenę lietuviš-

koj visuomenėj, nėra regęję lietuviškos dvasios lietuviškuose pastatuose, mene, lietuviškoj muzikoj.

Neskaitant tėvų prisiminimų, šiam jaunimui Lietuva yra savotiškai svetimas, nerealus kraštas. Net ir tose pačiose lietuviškose knygose ir plokštelėse, kurios jam patenka į rankas, užrašyta, "Brooklyn", "Montreal", "Chicago", bet ne "Vilnius" arba "Kaunas".

Rodos, kad viso šio nuoširdaus darbo, tėvų pasisaukimo ir mokytojų priežiūros neužtenka mūsų vaikams įkvėpti to, ko jiems labiausiai trūksta — lietuviškos dvasios. Gal būt, todėl, kad mes patys šios dvasios nepajėgiam pastebėti, apsisunkinę gramatikos, rašybos klausimais. Šios dvasios, kuria mūsų tėvai ir mes patys buvom įkvėpti, mes niekad savo vaikams neįduosim ir neužprenumeruosim. Jie turi patys tai pajust, akivaizdoj lietuviško meno, literatūros ir muzikos, suprasdami ypatingas Lietuvos išlikimo problemas.

Atrodo, kad jeigu iš

**nepriklausoma
lietuva**

"INDEPENDENT LITHUANIA"
"LITUANIE INDEPENDANTE"

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
Pour la liberation de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS — NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS SPAUDOS BENDROVĖ

Second Class Mail Registration No. 1952. Return postage guaranteed. Postage paid at Lachine, Quebec. Published by The Independent Lithuania Publishing Company at 7722 George Street, LaSalle 690, Quebec, Canada.

Metinė prenumerata Kanadoje — \$7.50, visur kitur — \$8.00.
Rėmėjo prenumerata — \$12.00. Adreso pakeitimas 25 c. Atskiras numeris 25 c. Administratorius F. P. Paukštaitis.
Adresas: 7722 GEORGE STREET, LA SALLE 690, QUEBEC.
Tel. (514) 366-6220

Bendradarbių ir korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai atitinka redakcijos nuomonę. Rankraščiai trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra. Rankraščiai grąžinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija ir leidykla neatsako.

REDAKTORIUS R. E. MAZILIAUSKAS

tikrųjų mums svarbu mūsų vaikų išlikimas lietuviais pilna prasme, turime tam jaunimui sudaryti tokias sąlygas, kad jis pajustų bent šiek tiek lietuviškos dvasios. Tai turime parūpinti išieivijoj dabar, nelaukdami pačios Lietuvos išieivavimo, nes to gali tekti laukti daugelį metų. Besiekdami laisvės, nepraraskime gyvybės. Lietuvių tautos augimas, kultūra, vieningumas mums turėtų būti didžiausias rūpestis.

Marija Narkus

Šio laikraščio 1272 numerio kronikoje buvo žinutė apie apylinkės valdybos 1971 m. lapkričio 11 d. posėdį ir to posėdžio nutarimus. Posėdžio nutarimuose nebuvo vienaip ar kitaip vertinami Vasario 16 minėjimo galimi prelegentai.

Savo ir visos Montrealio apylinkės valdybos vardu galiu tvirtai pasakyti, kad niekada nebuvo, nėra ir nebus jokių nutarimų, nors ir menkiausia dalyką liečiantį, kurie būtų žalingi mūsų visuomenei ar nusizengtų KLB statutu.

Valdybą sudaro nemažas procentas vidurinės ir jaunesnės kartos lietuvių. Šie valdybos nariai nėra lietuvišką darbą dirbę nei Lietuvoje nei Vokietijos stovyklose. Jų lietuviškumas ir lietuviškas susipratimas buvo išugdytas čia, Kanadoje, ir jų dalyvavimas bendruomeninėje veikloje ypatingai gražiai byloja apie jų tėvų, mokytojų bei vadovų gerai atliktą darbą. Tad savaime aišku, kad visa valdyba — jaunesniosios, vidurinės ar vyresniosios kartos atstovai turi tik

vieną vienintelį tikslą — sujungti visus Montrealio lietuvių į vieningą lietuvišką šeimą ir dirbti lietuviybės išlaikymui.

Silvija Piečaitienė,
KLB M-lis ap. pirm.

CITATOS

MIGLOSE
PASKENDUS...

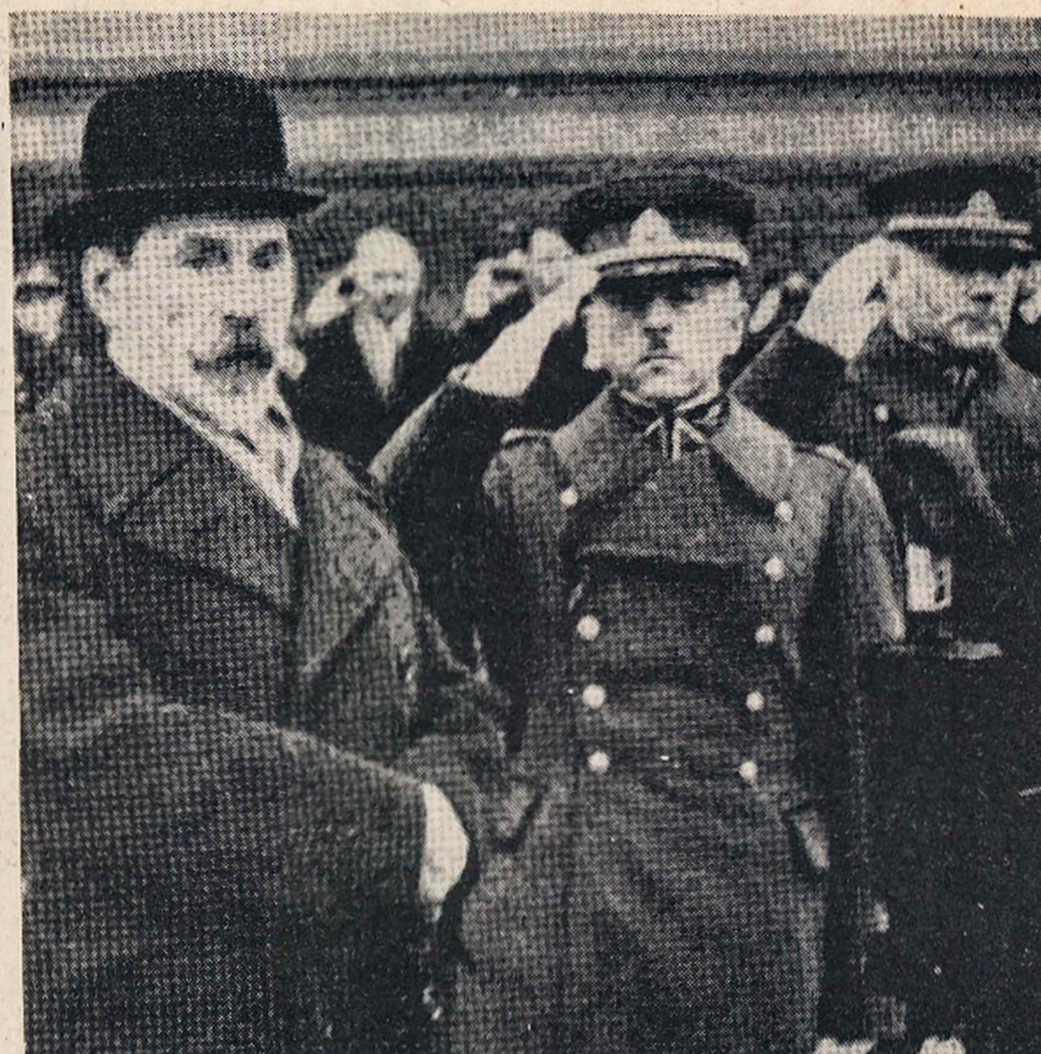
Los Angelės liet. teatro sambūrio režisore Dalila Mackialienė taip Dirvoje pasisako apie išieivijos teatro ateitį:

-- Giliai miglose skęsta lietuviško išieivijos teatro ateitis. Galima tik spekuliuoti spėjimais, kokia ji tikrai bus. Dabartiniai teatro darbuotojai, kurie dar bet kokia kaina stengiasi išlaikyti teatrą gyvą, jau pradeda pavargti, išsisemti. Profesionalinio lietuviško teatro išieivijoje neturime, iš kurio būtų galima pasipildyti, gauti naujų idėjų, praturtinti ir atnaujinti žinias. Nėra paskatos darbui, nėra uždegančio pavyzdžio, nėra objektyvios kritikos. Žiūrovai salėse mažėja. Vaidinti norinčių skaičius artėja prie nulio. Prieauglio nėra. Jaunieji, įsijungdami į teatro darbuotojų eiles, neturi tikslo, nei noro pastoviai kurti, tobulėti, žodžiu atsидėti teatro menui. Vienkartinis ar dvikartinis pasirodymas scenoje patenkina jų troškimą būti aktorium ir su tuo jų teatrinė karjera pasibaigia. Jeigu greitai laiku nebus imtasi kokių nors konkretnių teatrui palaikyti priemonių, tai pamatyti lietuvišką spektaklį teks vykti į Kauną ar Vilnių.

VASARIO 16
ATKELTA IŠ 1 PSL.

Tačiau jautri lietuvių poetė dar nepasiduoda nevilčiai. Vis dėlto jos "laisvos mintys, viltim dažytos" ir "šypsotis liepia melsvas akis"...

Tikrai sunku užslopinti, užspausti žmonėse paskutinę laisvės kibirkstėlę. Ir tai yra viena vienintelė mūsų tautos laimė, nes toji tauta, kuri laisvės vilčių nepraranda — amžinai bus gy-

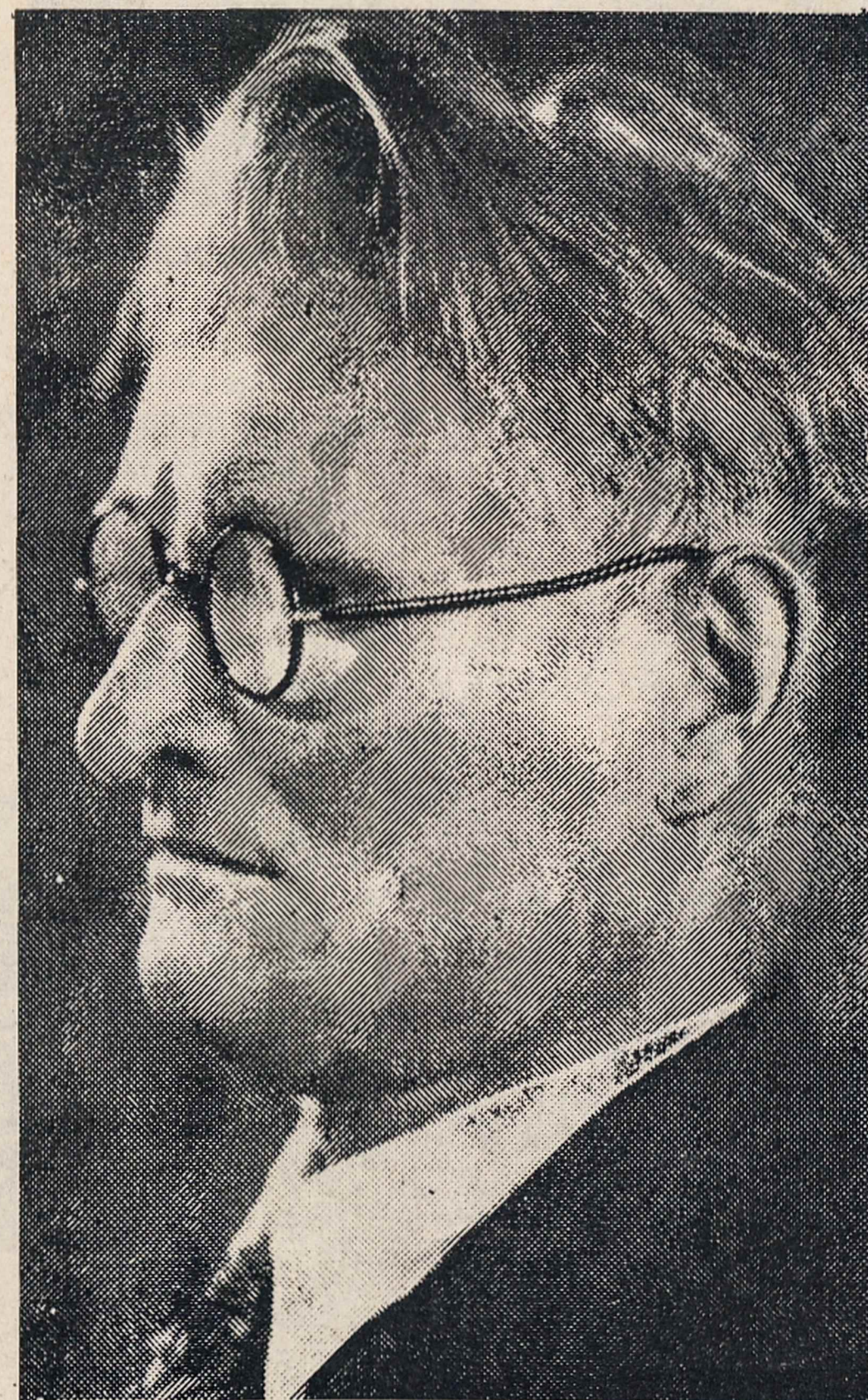
Pirmasis ir paskutinis nepriklausomos Lietuvos valstybės prezidentas Antanas Smetona. Šalia jo — kariuomenės vadas gen. St. Raštikis.

va. Šios šventinės mintys tebūna mums akstinu ir kviesliu gausiai dalyvauti Vasario 16 minėjimuose, atlikti pareigą ir paremti Laisvės kovą aukomis. Darykime tai, nes mūsų karių, savanorių ir partizanų pralietas kraujas mus įpareigoja...

Pranys Alšėnas

PRIEŠINASI
PAVADINIMUI

Senatoriui Percy pasiūlius vieną Chicagos gatvę pavadinti Kudirkos vardu, kilo pasipriešinimas. Miesto savivaldybei įteikta protesto peticija su 201 parašu. Atrodo, kad pasiūlymas gatvę pavadinti Kudirkos vardu nepraeis.

Dr. Kazys Grinius — trečiasis nepriklausomos Lietuvos valstybės prezidentas, miręs ir palaidotas Chicagoje.

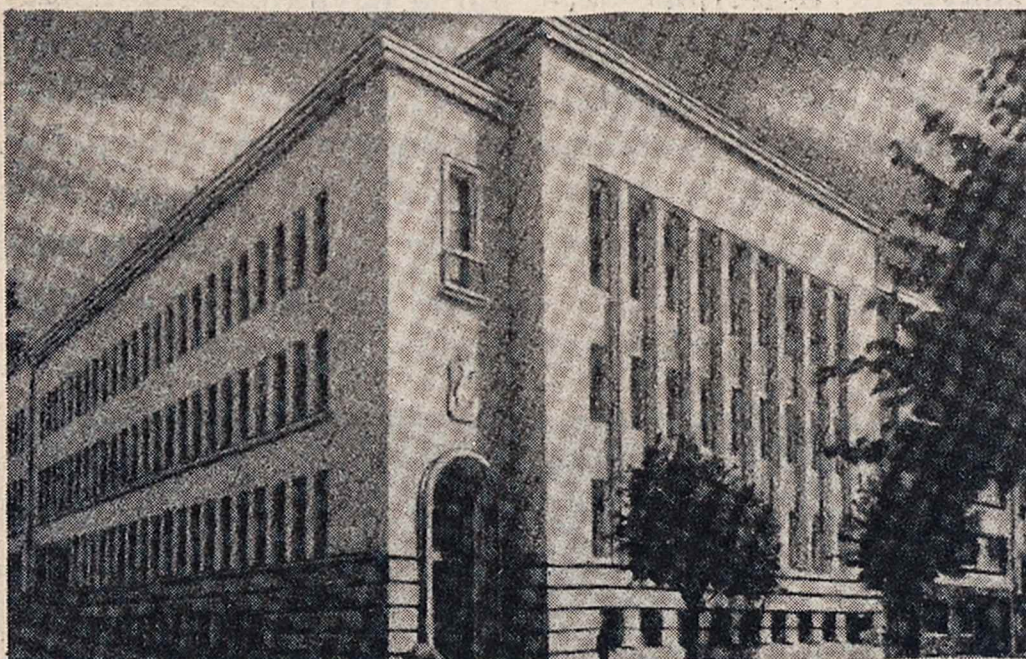

Aleksandras Stulginskis — antrasis nepriklausomos Lietuvos respublikos prezidentas, sovietų kalintas Sibiro tremtyje, miręs praeitaisiais metais Lietuvoje.

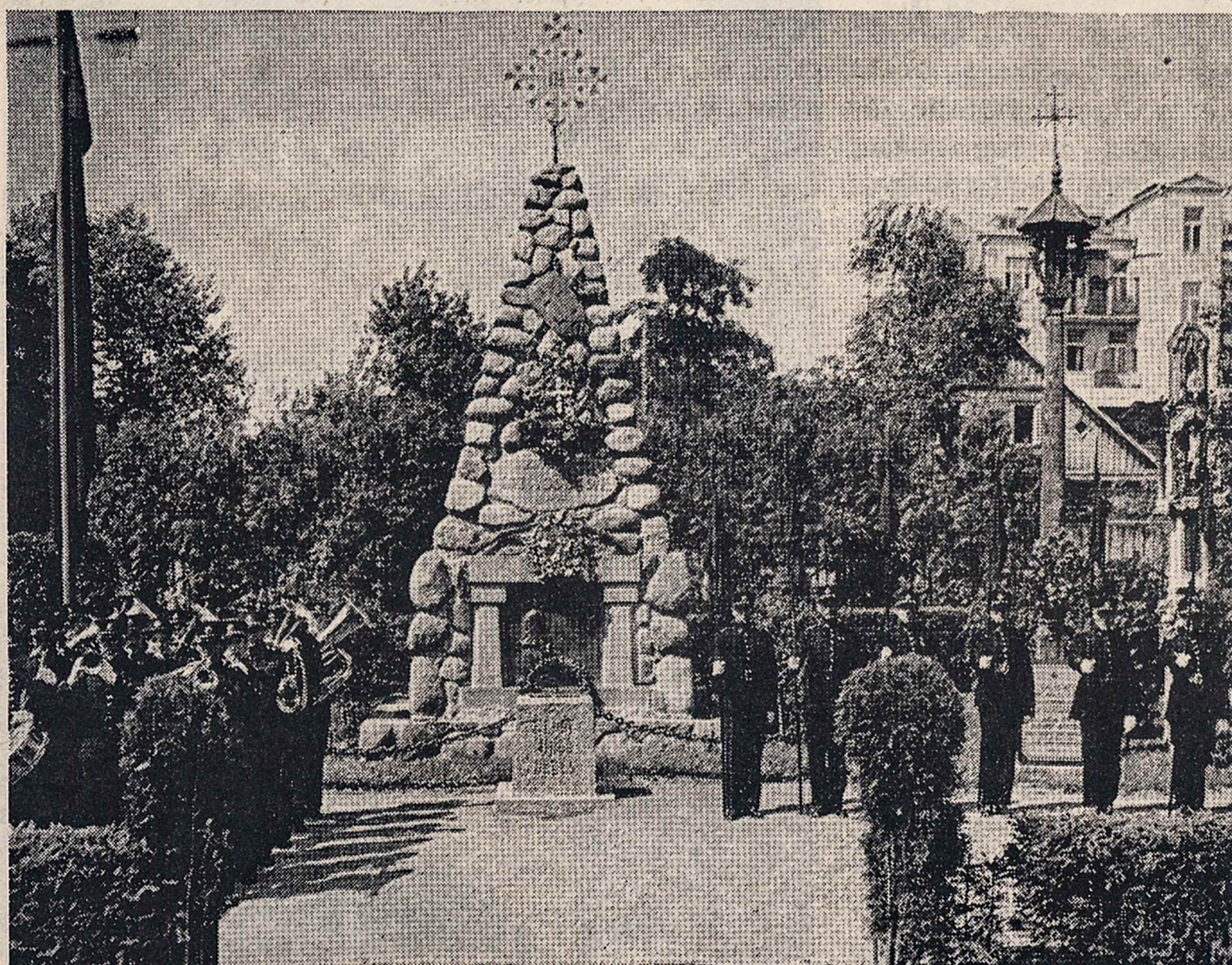
PANORAMA

Lietuvos Prezidentas ir 1934 m. ministerių kabinetas

Nepriklausomybės metais Kaune pastatyti prekybos ir pramonės rūmai.

Žuvusiems už Lietuvos laisvę paminklas prie Vytauto Didžiojo muziejaus Kaune. Paminklą su lietuviškais kryžiais nugriovė sovietiniai komunistai.

KRATOS LIETUVOJE

New York Times Maskvoje korespondentas Hedrick Smith pranešė, kad Sovietų Rusijos kompartijos centro komitetas praėjusių metų gruodžio 30 d. paskelbė įsaką sustabdyti pagrindinio leidinio "Dabartinių įvykių kroniką". Šis "Samizdat" leidinys plačiai krašte paplitęs nuo 1968 m. pradžios. To leidinio paskutinioji laida buvusi platinama vasario 3 d.

NYT, be to, nurodė, kad noras užgniaužti pagrindinio spaudos sietinas su pastarosiomis savaitėmis pastebėtais režimo varžymais ypač kultūros srity.

Neseniai buvo įvykusių kratos, suėmimai bei apklausinėjimai Maskvoje, Leningrade, Ukrainoje ir Lietuvoje. Esą, sovietų saugumas KGB radęs nemažą pagrindinio medžiagos.

Pažymėtina, jog KGB pareigūnai apklausinėję įvairius asmenis ne tik dėl "Kronikos", bet ir dėl dar dviejų pagrindinio leidinių: dvi laidas jau išleidusio "Veche" (Tribūna) ir "Ukrainskij Viestnik", pagrindyje leidžiamo nuo 1970 m.

sausio mėn.

Pats svarbiausias pagrindinio leidinys "Kronika", platinama iš rankų į rankas, skelbė visus žinomuosius protestus, pasisakymus dėl suėmimų ir pan.

NUTRAUKTA PARAMA

JAV vyriausybė eilę metų finansiškai išlaikė Laisvosios Europos komitetą, kurį sudarė Estijos, Latvijos, Lietuvos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos, Albanijos, Bulgarijos laisvės komitetai. Atskirų tautų komitetų delegacijos sudarydavo Pavergtųjų Europos tautų seimą, vadinamą Acenu. Komitetų nariais galėjo būti tų kraštų piliečiai.

Lietuvos laisvės komiteto bene keturi nariai būdavo atlyginami, o nuolatiniu jo pirmininku buvo V. Sidzikauskas.

Pastaraisiais metais JAV vyriausybės finansi-

nė parama vis siaurėjo, o nuo sausio 1 d. ji visiškai nutraukta. Lietuvos laisvės komitetas nutarė savo veiklos nenutraukti ir ateityje dirbti visuomeniniais pagrindais.

TERŠIAMAS ORAS

Kėdainiuose pastačius chemijos gamyklą, nepaprastai užteršiamas oras. Komj. Tiesoje skundžiasi keturi gyventojai: "Mūsų mieste oras labai teršiamas biochemijos gamyklos dūmais, nemalonus kvapas veržiasi iš valymo įrengimų, 22-23 valandą mieste pasklinda tokia smarvė, jog reikia uždaryti ne tik duris, langus, bet ir plyšius kamšyti. Ir taip kiaurą naktį. Kada mes kvėpuosime švairiu, nesuterštu oru?" — jie klausia.

Pareigūnai atsakė: padėtis stengiamasi taisyti.

ATLIK PAREIGĄ TĖVYNEI — AUKOK TAUTOS FONDUI

Jau eilę metų kaip Vasario 16-tos dienos minėjimu pradedamas Tautos Fondui lėšų telkimo vėjas. Tautos Fondo lėšos skiriamos išimtinai Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui, kuris vadovauja Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo bylai.

Vliko darbų apimtis labai plati. Jis kalba pavergtos Tėvynės vardu ir demaskuoja piktus okupanto kėslus ir pinkles, kuriomis nori mūsų tautos laisvę amžinai palaidoti. Tam tikslui Vlikas leidžia aštuoniomis kalbomis Eltos biuletenius, spausdina brošiūras ir išleidžia specialius leidinius, per kuriuos supažindinama laisvoji pasaulio spauda apie okupanto terorą ir priespaudos veiksmus bei tautinį ir religinį persekiojimą.

Vlikas išlaiko Romos, Vatikano, Madrido ir Manilos, Filipinuose, radijo valandėles, per kurias perduoda žinias iš laisvojo pasaulio pavergtiems lietuviams Lietuvoje ir Sibiro tremtyje.

Vlikas, susitaręs su Diplomatinė tarnyba, stengiasi pakreipti Lietuvos bylą geresne linkme, o ypač šiuo laiku, artėjant Europos saugumo konferencijai, kurioje okupantas norės mūsų laisvės bylą visiškai palaidoti. Brazinskių byla Turkijoje dar nebaigta ir tuo reikalu Vlikas yra padaręs daug reikalingų ir naudingų veiksmų.

Visiems tiems darbams ir uždaviniams atlikti be geros valios asmenų, kurie aukoja laiką ir patyrimą, dar reikalinga stambių lėšų, kurias sutelkti tenka mums, laisvėje gyvenantiems lietuviams. Todėl Tautos Fondo atstovybė Kanadoje prašo visus lietuvius prisidėti savo didesne ar mažesne auka prie Vliko siekiamų tikslų priartinimo.

Tautos Fondo atstovybė Kanadoje

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Pirmoji Lietuvos vyriausybė

Pirmoji nepriklausomos Lietuvos valstybės vyriausybė 1918 metais. Archyvinėje nuotraukoje iš kairės: švietimo ministerijos valdytojas prof. J. Yčas, teisingumo ministras prof. P. Leonas, ministras pirmininkas, užsienių reikalų ir krašto apsaugos ministras prof. A. Voldemaras, finansų ministras M. Yčas, žemės ūkio ir žemės turtų ministras J. Tūbelis, vidaus reikalų ministras Vl. Stašinskas.

Chemijos kombinato, biochemijos gamyklos vadovai įpareigoti daugiau rūpintis oro ir vandens švara. Įpareigoti ir kiti...

TVENKIAMA NERIS

Prie Vileikos miesto, Gudijos teritorijoje, Neris upė tvenkiama. Numatyta, kad po dviejų metų Neris išsilies ir sudarys 7,7 tūkstančių hektarų marias. Iš marių vanduo dabar statomu 62 km ilgio kanalu pasieks Minsko miestą ir išilies į Svisločiaus upę.

Ar užtvanka atsilieps į Neris vandeninę Lietuvos teritorijoje — žinių neturime.

KARDINOLO LINKĖJIMAI

Lietuvos nepriklausomybės atstatymo paskelbimo sukaktis, Vasario 16-ji, šiais metais yra pasninko dieną — Pelenų trečiadienį. Lietuvos generalinis konsulas New Yorke Anicetas Simutis kreipėsi į New Yorko arkivyskupą kardinolą Cooke, prašydamas atleisti nuo pasninko tuos katalikus, kurie tą dieną dalyvaus Vasario 16 minėjimo priėmimuose.

Iš arkivyskupijos kanceliarijos gautas raštas su kardinolo Cooke linkėjimais ir paaikškinimu:

"Pasninko laužymas nebelaikomas sunkia nuodėme. Stipri rekomendacija laikytis pasninko yra apibūdinama kaip susilaikymas, kurio nėra vienas katalikas nevengs be rimtos priežasties. Jūsų šventė kaip tik yra rimta priežastis, kuri leidžia atsisakyti nuo susilaikymo. Malonėkite ta proga perduoti jūsų tautiečiams Jo Eminencijos maldingus sveikinius ir geriausius linkėjimus Lietuvos nepriklausomybės šventės proga".

LGK

SLA MILIJONAI

Paskutiniame 1971 metų Sėjos nr. yra išspausdintas įdomus adv. L. Šmulskio straipsnis "SLA milijonai", o Draugo sausio 27 d. nr. Al. B. vedamasis "Kukli mirtis", kur iškeliamas, kad 3 medicinos daktarai P. Kisieliū, K. Ambrozaitis ir A. Razma per 20 metų lietuvių reikalams yra paaukavę apie porą šimtų tūkstančių dolerių, tuo tarpu Amerikos lietuvių susivienijimas, valdęs 4 milijonus dol. kapitalo, nuo 1938 ligi 1970 m. yra lietuvių reikalams paskyręs 41 232 dol.

L. Šmulskytis Sėjoje SLA reikalą gvildena plačiau: "Jei 47 m. amžiaus naujasis ateivis 1949 m. įsirašė į SLA ir apsidraudė V-I klasės gyvybės apdrauda

\$500 sumai, tai per 22 metus kartu su mokesčiais kuopai jam ši apdrauda kainavo apie \$506. Jis taip pat nustojo už savo įmokėtus pinigus, vidutiniškai skaičiuojant tik nuo \$300 ir tik po 4% metams, viso \$264. Tuo būdu šiam asmeniui minėtoji SLA apdrauda jam kainavo apie \$760. Jei mirtų, tai jo įpėdiniai tegautų tik \$500 gyvybės apdraudą.

Inflacijos dėka šie \$500 žymiai pigesni ir už juos daug mažiau galima nupirkti, negu už apsidraudusio įmokėtus pinigus. Prileiskim, kad apsidraudęs asmuo gyveną dar 22 metus, tai nereikia didelės išminties suprasti, kad jam penkių šimtų SLA V-I klasės apdrauda kainuos tūkstančius... Jis privalo savo mokesčius SLA kuopai mokėti kiekvienais metais iki pat savo mirties. Dar daugiau SLA narys per savo gyvenimą sumokės, jei jis apsidraudė ne 47, bet 30 metų ir t. t."

Daugelis lietuvių, rimtai neapsigalvoję, su patriotizmo skraiste buvo pagauti, kad didintų SLA milijonus ir dabar viens kits su dideliais nuostoliais išstoją iš SLA. Toliau L. Š. Sėjoje rašo: "už įmokėtus per 22 metus \$500 ir nustotus \$264 nuošimčių tegautų apie \$325,50".

Sėjoje patiekta ir Antano Kalvaičio Naujienos spaus-

dinto straipsnio ištrauka: kalų ministrą R. Maulding.

tos mažės, pasėkoje apdraudos departamentai, matydami narių aktyvumą, kad apsaugoti išduotas apdraudas, bus priversti skirti šiai organizacijai likvidatorių".

SLA narys

KUDIRKOS KOMITETAS

JAV LB centro valdyba nutarė sudaryti Simui Kudirkai gelbėti garbės komitetą ir įsteigti specialų fondą, kuris teiktų paramą Kudirkos reikalui. LB Phoenixo apylinkė fondui jau paskyrė 103 dol. Garbės komiteto pirmininkais kviečiami senatoriai Hugh Scott ir Hubert Humphrey.

Trumpai

— Izraelis pakvietė Vakarų Vokietijos vyriausybės galvą Willy Brandt oficialiam vizitui. Tai bus pirmas vokiečių kanclerio oficialus vizitas žydų valstybėje po to, kai vokiečiai išžudė 7 milijonus žydų.

— JAV Izraeliui sutiko parduoti 132 modernius kovos lėktuvus.

— Komunistų kandidatas į JAV prezidentus Gus Hall pareiškė, kad teismo keliu sieks pakeisti įstatymus, kuriais komunistai, fašistai ir pan. negali kandidatuoti politiniuose rinkimuose.

— Neramumai šiaurinėje Airijoje plečiasi. Airių katalikų atstovė D. Britanijos parlamente Bernadette Devlin Londono parlamente fiziškai užpuolė britų vidaus rei-

— Didžiausias šiaurinės Amerikos prancūziškas dienraštis La Presse Montrealyje po beveik keturių mėnesių pertraukos vėl leidžiamas. Leidėjai su prof. sąjungomis pasirašė kolektyvinę darbo sutartį.

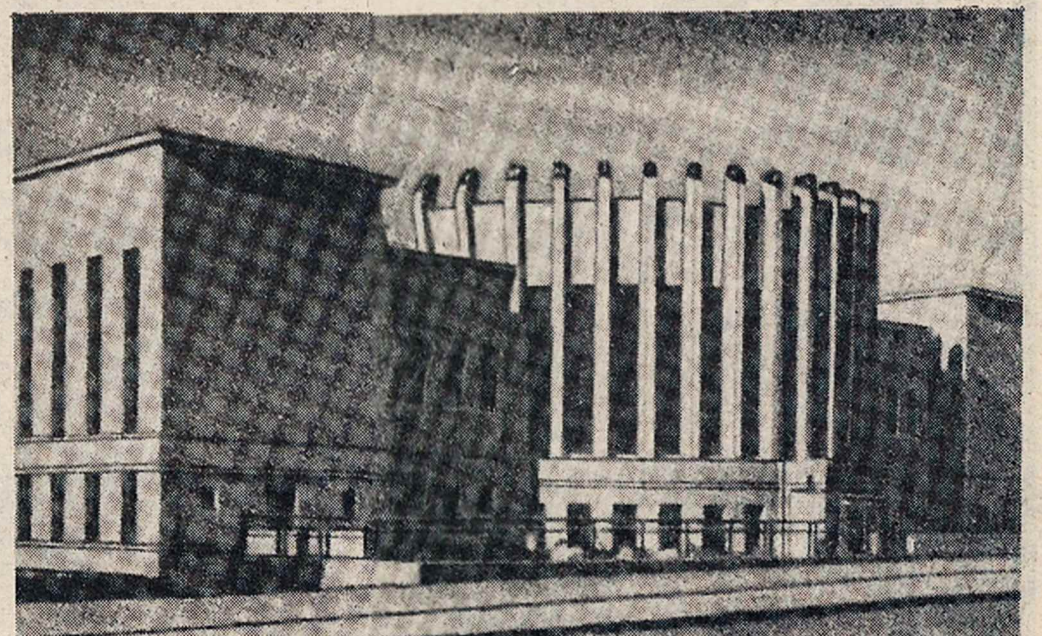
— Provincijos rinkimus pralaimėjusi Newfoundlando liberalų partija išsirinko naują vadą — 31 m. amžiaus teisininką Ed. Roberts, kuris pakeičia 25 metus partijai ir provincijai vadovavusi J. Smallwood. E. Moore vadovaujama provincijos konservatorių vyriausybė parlamente turi mažiau atstovų kaip liberalai, bet Ed. Roberts pareiškė, kad vyriausybę palaikys.

— Sausio mėn. Kana-doje buvo 665 tūkst. bedarbių arba 7.7% visų dirbančiųjų, kurių yra 8,5 milijonai.

— Federalinė vyriausybė šiais metais Kana-dos knygų leidyklas subsidijos 1,7 mil. dol. Puse mil. dol. vyriausybė paskyrė kanadietiškų knygų platinimui užsieniuose.

— Atsistatydino Montrealio salos savivaldybių tarybos pirm. L. Saulnier, Montrealio burmistras J. Drapeau tom pareigom nominavo L. Hanigan, miesto tarybos narį.

— Britanijoje suvaržytas elektros naudojimas dėl angliakasių streiko.

Nepriklausomybės metais Kaune pastatytas kultūros muziejus, kuriame veikė Čiurlionio galerija.

TEISIAMO KUNIGO KALBA

1971 m. rugpiūčio 16 d. Prienų klebonas kun. J. Zdebskis buvo suimtas už vaikų ruošimą pirmajai komunijai. Praeitųjų metų lapkričio 11 d. suimtas kunigas Kaune buvo sovietinio teismo teisiamas pagal LTSR baudžiamojo kodekso 143 paragrafą, kuriu kalbama apie Bažnyčios atskyrimą nuo valstybės, o konkrečiai kalbant, jis buvo kaltinamas, kad pažeidė piliečių "sąžinės laisvę".

Darbininko savaitraštis vasario 4 d. paskelbė kun. J. Zdebskio kalbą, kurią jis pasakė teismo metu. Čia perspausdiname tos kalbos ištraukas.

Patys ateistai arba paskiros instancijos nesilauko to paties įstatymo, kalbančio apie sąžinės laisvę, pagal kurį šiandien esu teisiamas.

Žodis "ateistas" čia pavartotas, kaip labiausiai tinkantis mūsų reikalui, kadangi ateistas, ar jis bus saugumo darbuotojas, ar administracinio aparato, ar švietimo, šiuo atveju reiškiasi vienodai, kaip kovotojas prieš Dievą. Sąžinės laisvės problemą T SRS įstatymai sprendžia atskirdami Bažnyčią nuo valstybės. Deja, kai kurių ateistų dėka Bažnyčia jaučiasi atskirta nuo valstybės, o priešingai – palenkta ateistų interesams. Ir tai gana dažnai apgaulės, klastos keliu. Dėl tų

pačių priežasčių tikintieji jaučiasi už "borto". Jaučia nelygybę prieš įstatymus. Faktų, kuriuos plačiai žino visuomenė, negali nežinoti ir prokuratūros.

Ateistai turi savo spaudą, mokyklas, o tikintiesiems tai neleidžiama. Jei kunigai baudžiami už vaikų ruošimą Pirmajai Išpažinčiai, tai norisi klausti: ar yra iškelta nors viena byla ateistams už tikinčiųjų interesų pažeidimus?

Prieš metus buvo atleista iš darbo Vilkaviškio vidurinės mokyklos mokytoja kaip tikinti, dėl to neturinti teisės dirbti ne tik pedagoginį darbą, bet ir niekur kitur. Ar tai ne pažeidimas sąžinės laisvės?

Taip pat ateistų paslauga, kad visuomenė, ypač jaunimas, moksleiviai, tarnautojai nedalyvautų mišiose. Tikriausiai jie instinktyviai jaučia, kad Dievą pažinti lengviausia iš veido tikrai maldoj paskendusio.

Tokių ir pan. faktų, kuriuos plačiai žino visuomenė, negali nežinoti prokuratūros. Kodėl jos tyli? Ar reikia stebėtis, kad tikintieji nejaučia lygybės prieš įstatymus. Ypač tikintiesiems nesuprantama, kodėl vyriausybė neatsiliepė nė į vieną tikinčiųjų pareiškimą vyriausybei dėl esančių nenormalumų tikinčiųjų atžvilgiu. Juk spaudoj buvo paskelbta, kad mėnesio laikotarpyje atitinkanti instancija privalo reaguoti į pareiški-

mus. Pavyzdžiu gali būti ir šią bylą liečiantis tikinčiųjų reagavimas. Šią vasarą kai grupė ateistų, atėjo į bažnyčią, mokant vaikus tikėjimo tiesų, ir pradėjo iš pasalų fotografuoti, klausinėti vaikų pavardžių, motinos stoję ginti savo vaikus. Iš tikrųjų, kaip nedaug reikia visuomenės psichologijai, kad pasikartotų kažkas panašaus kaip Kražių įvykiai caro priespaudos laikais. Po šio įvykio 69 vaikų tėvai parašė skundą Liaudies Kontrolės Komisijai prie LTSR KP CK. Į kreipimąsi nebuvo jokio oficialaus atsakymo, nors siuntėjų adresas buvo.

Tokių ir pan. faktų akivaizdoje savaime formuojasi klausimas: argi tikintieji visuomenė ne už įstatymų ribų? Ar visa tai ugdo pagarbą konstitucijai? Ar reiktų stebėtis, jei visuomenėje kiltų ginčų, kad sąžinės laisvė konstitucijoje ir Žmogaus Teisių Deklaracijos ratifikavimas ir kt. – tai tik propagandai.

Ar nepažeidžia klastingai sąžinės laisvės ateistų pastanga, kad studijuoti Romoj ir į vyskupų postus patektų ateistų parinkti asmenys. Koks kitas tikslas gali čia glūdėti, jei ne klastinga mintis šalyje, kurios konstitucija garantuoja sąžinės laisvę, griauti Bažnyčią iš vidaus, kad būtų matyti, jog vyskupai yra savo postuose, potvarkiai išsina iš vysku-

po kanceliarijos, o tuo tarpu kunigų skirstymas į darbo vietas ir visi kiti potvarkiai būtų ateistų diktuojami.

Ar nedvelkia klasta pastanga kai kuriuos kunigus ir net vyskopus kompromituoti tikinčiųjų ir net Vatikano akyse? Pav., ar tik tikinčiųjų pastanga, kad energingas ir sveikas Jo Ekscel. vysk. Slatkevičius Vatikano pasauliniam vyskupų sąrašui būtų tituluojamas "sedi datus"?

Ar ne klasta dvelkia faktai, kad kunigų seminarija egzistuoja, bet į ją leidžiama priimti, o tuo pačiu ir išleisti tik po 4-5, kai tuo tarpu Lietuvoje kasmet miršta po 20-30 kunigų?

Taip pat pastanga, kad į seminariją nepatektų ypatingai gabūs, aukštos vidinės kultūros studentai ir profesoriai?

Panašiai ir su vaikų mokymu. Ar ne klasta, kad prie Pirmos Komunijos leidžiama eiti, bet ką reiškia reikalavimas klausinėti po vieną? (Nors juridiskai apiforminto tokio įstatymo nėra). Kaip paruošti po vieną tose parapijose, kur per vasarą vaikučių būna keli šimtai? Tėvai teisėtai laukia šiame reikale pagalbos iš mūsų – kunigų. Ir kas lieka daryti?

Tą dieną, kai bažnyčioj, kaip minėjau, buvo sukeltas triukšmas, paskui vaikelius paklausiau "Vaikučiai, ar reikia šitų žmonių neapkęsti?", jie atsakė – "Ne". "O koks svarbiausias Jėzaus reikalavimas?" – "Nė vieno žmogaus nelaikyti savo priešu", atsakė jie.

Pats paragrafas, pagal kurį esu teisiamas, atrodo lyg be aiškių kontūrų. Pvz., prisiminus, kad ir tokią pačią bylą iš 1964 m., kurioj taip pat už vaikelių mokymą buvau nuteistas metams kalėti. Paskui, praėjus keliems mėnesiams, atėjo vyriausybės įsakymas paleisti ir teistumą nuimti. Išsteisinamajame akte buvo motyvas: "Ištirta, kad prievartos nebuvo". Bet šitai teismas žinojo ir nuteisdamas kalėti, aple

prievartą vaikam teisme

nebuvo net užsiminta. O BK paragrafas 143 byloje buvo aiškinamas taip: "Draudžiama organizuoti ir dėstyti religijos tiesas mokykloj" (ne bažnyčioj). Nežiūrint to, kad šituo nebuvau kaltinamas, teismas vis tiek nuteisė. Kaip tai suprasti? Ir, jei paskui išteisino, kodėl dabar vėl esu tuo pačiu paragrafu teisiamas? Kad vaikai buvo mokomi ne mokykloje, o bažnyčioje ir mokomi pagal tėvų valią, tai liudija ir tėvų kreipimasis dėl šio reikalo į TSRS vyriausybę.

Aš ir pats netikiu tokia dievu, kokį piešia mūsų aplinkoj spauda ir radijas.

Jūs man parodėte 1000-čius jaunimo už grotų. Jų nė vienas nepažįsta Dievo tokio, kokį mylėti reikia. Kuris myli mus. Jiems niekas nekalbėjo apie tokį Dievą. Jų niekas nemokė savolaimę rasti kiekvieno žmogaus, net priešo akyse, jam gera darant. Gerai žinau, jei mes, kunigai, jiems apie tai nekalbėsime – akmenys šaukti pradės.

Štai ką reiškia mūsų aplinkoj "talkus bendradarbiavimas su ateizmu", ko niekad negali suprasti užslenyje gyveną tikintieji.

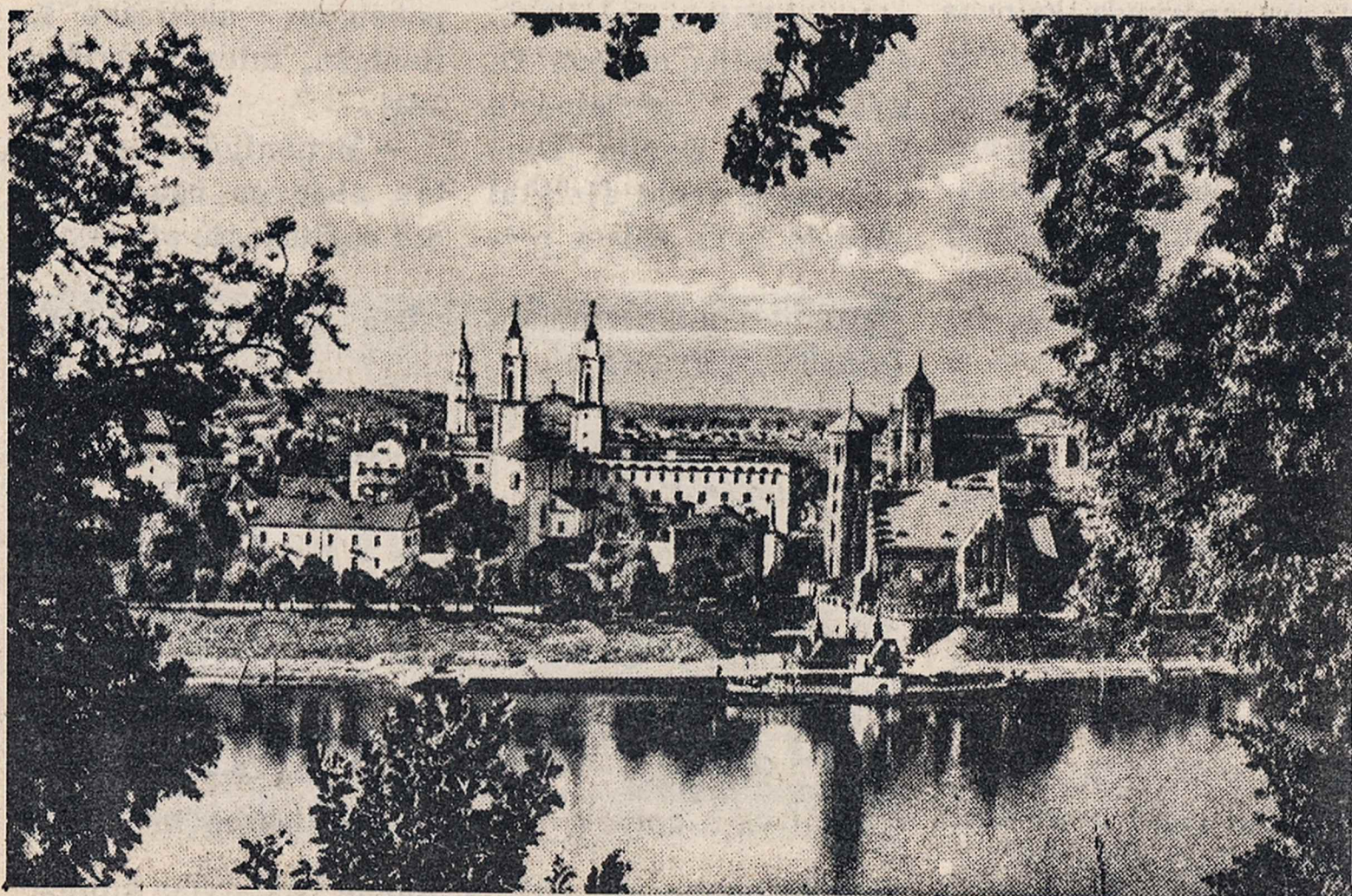
Arba, kaip šiuo atveju matom, rinktis langus su grotom, kaip tardytojas pasakė: "Nenorėjai valgyti keptos anties, tai dabar kalėjime duoną valgysi".

Ir jei mūsų, kunigų, neteis teismas šiandien, mus teis tauta. Pagaliau ateis Aukščiausiojo teislingumo valanda. Šito bijoti mums, kunigam, tepadeda Dievas labiau, kaip jūsų teismo.

Man vėl prisimena 1000-čiai jaunimo už grotų. Jie nepajėgė vaikystėje klausyti tėvų... Man brangi šalis prie Nemuno krantų. Gerai žinau, kad jos ten nebus, jei jos vaikai nepajėgs klausyti tėvų...

Apie tai aš jiems kalbėjau. Pasakiau jiems, kad tai Dievo reikalavimas. Jeigu tai pagal jūsų sąžinę nusikaltimas, pripažinkite mane fanatiku ir teiskite mane, bet tuo pačiu ir save!

Prašau teismą: atsižvelgti suminėtas psichologines aplinkybes, nepamiršti, kad teismo sprendimas neverstų tikinčiųjų

KAUNAS

Kryžiuočiai ties Veluona

XIV a., stiprėjant įvairių Vakarų Europos žalių feodalų paramai kryžiuočiams, gausėjo jų plėšikiški puolimai į lietuvių žemes. Nepajėgdami su gausių talkininkų pagalba palausti atkaklaus lietuvių pasipriešinimo ir krašto pavergti, kryžiuočiai bandė palaipsniui įsistiprinti lietuvių žemėse, statydami pilies. Kryžiuočių metraštininkai mini visą eilę pilių Nemuno salose ir dešiniajame krante tarp Kauno ir Jurbarko. Ypač jie stengėsi įsitvirtinti stipresnių lietuvių pilių kaimynystėje.

Viena iš tokių kryžiuočių pilių buvo 1337 m. pastatyta Bajerburgo pilis netoli Veluonos. Ji turėjo padėti kryžiuočiams sunaikinti Veluonos pilį, nuo kurios jie jau ne kartą buvo priversti pasitraukti. Iš Bajerburgo buvo planuojami ateityje tolimesni puolimai į lietuvių žemes.

Iš rašytinių šaltinių sužinome, kad kryžiuočiai pasistatė šią pilį gausių Vokietijos ir Čekijos feodalų remiami ir savo aktyvių talkininkų — Bavarijos kunigaikščių garbei pavadino ją Bajerburgu. Pilyje buvusi palikta stipri įgula: 40 riterių, būrys prūsų vitingų (bajorų) ir kitų karių bei tarnų. Kryžiuočių metraštininkas Vyngandas nurodo, kad, pasitraukus pagrindinėms kryžiuočių jėgoms į Prūsiją, lietuviai dar tais pačiais 1337 m. puolė šią pilį ir 22 dienas laikė ją apsupę, bet neįstengė paimti. Kryžiuočiai gyrėsi, kad lietuviai, puldami Bajerburgą, neteko geriausių savo karių, kad čia žuvęs net Trakų karalius.

Tas pats kryžiuočių metraštininkas užrašė pasakojimą, kad du prūsų vitingai iš Bajerburgo įgulos buvo susitarę išduoti šią pilį lietuviams. Vienas iš jų pabėgęs pas lietuvius ir pranešęs Gediminui, kad Bajerburgo pilis nėra labai stipri, kad ji pastatyta iš rąstų, surištų molu. Ant rąstis likęs pilyje vitingas turėjo ją uždegti, kai tik lietuvių kariuomenė pradės puolimą. Tačiau kryžiuočių šnipai sužinojo apie sąmokslą, ir į Bajerburgą atvyko stiprus kariuomenės būrys. Todėl Gediminas, atvykęs prie Bajerburgo, radęs jį pilną pasiruošusių gintis karių, o antrąjį prūsų vitingą — pakartą. Tada Gediminas nuo pilies pasitraukęs.

Daugiau žinių apie šią kryžiuočių pilį kronikose neišliko. Kryžiuočių metraštininkai neužrašė, kaip ir kada jie šios pilies neteko. Tik liaudyje plačiai paplitę padavimai pasakoja, kad Gediminas žuvęs, lietuviams puolant Bajerburgą, nors XV a. antroje pusėje rašęs lenkų istorikas J. Dlugošas nurodo, kad Gediminas žuvęs, gindamas Veluonos pilį. Tas faktas, kad žinios apie Bajerburgo pilį išnyksta iš kronikų apie 1338 m. liudyti, kad ji neužilgo nustojo egzistavusi.

Kaip atrodė Bajerburgo pilis? Kaip ji buvo sunaikinta?

Istorikai jau nuo XIX a. pirmosios pusės spėjo Bajerburgą stovėjus dešiniajame Nemuno krante, netoli Gystaus upelio žiočių. Čia Nemuno slėnyje prie pat vagos, apie 2 km į vakarus nuo Veluonos yra dvi nedidelės kalvelės, žmonių vadinamos Pilaitėmis. Jos iškyla apie 7 m virš Nemuno vagos ir nuo sausumos pusės apjuostos dabar dar žymiu grioviu ir už jo esančiu žemu pylimu. XIX a. viduryje buvo žymu dviejų pylimų liekanos ir trys grioviai, supę Pilaites. Tačiau nuolatiniai potvyniai dabar jau beveik visiškai užlygino du išorinius griovius, sulygino vieną pylimą, o kartu nunešė di-

visuomenę galvoti, jog kai kurie konstitucijos paraграфai yra tik propaganda. Ar gali likti pagarba reikalavimui, verčiančiam eiti į konfliktą su sąžine? Ar gali likti pagarbos įstatymui, jei jis baudžia už savo pareigos atlikimą.

dele dalį ir pačių Pilaičių. Išliko jų tik šiauriniai galai.

Virstant paplautiems Pilaičių šlaitams, išriedėdavo akmeniniai rutuliai-sviediniai, byrėdavo geležiniai strėlių antgaliai ir įvairaus dydžio viny, išvirsdavo dideli apdegusio molio gabalai. Kartais žmonės čia rasdavo alebardų, sulaužytų kalavijų dalis, kirvius, pentinus. Susigundę tokiais radiniais, įvairūs asmenys ne kartą bandė kasinėti Pilaites, rankioti šias senienes. Daugumas suminėty radinių išsimėtė, dingo be jokios naudos mokslui. Vos keletas strėlių antgalių ir sviedinių pateko į Kauno ir Veluonos muziejus. 1920—1925 m. Pilaites apardė vietos dvarininkas, įsirengdamas čia laivų remonto dirbtuves.

Šią vasarą Lietuvos TSR Mokslų akademijos Istorijos instituto ir Lietuvos TSR Istorijos-etnografijos muziejaus archeologai ištyrė Pilaičių liekanas. Surasta arti 2000 įvairių radinių, kurie patvirtina ankstyvesnius istorikų spėjimus čia buvus kryžiuočių pilį. Tai liudija pirmiausia visiškai skirtinga nuo mūsų XIII—XIV a. piliakalnių keramika. Moliniai puodai, ašočiai savo forma ir ornamentavimu bei gamybos technika ir molio sudėtimi yra artimi Vokietijos miestų keramikai. Surasti ir kai kurie kiti neabejotinai svetimos kilmės daiktai, kaip, pavyzdžiui, vienas kirvis su įmuštu meistro ženkle.

Pastatų liekanos leidžia gana tiksliai apibūdinti XIV a. kryžiuočių statybos techniką Lietuvoje, duoda galimybes susidaryti žymiai pilnesnį vaizdą apie jų pilis.

Pilį sudarė 2 pastatai, stovėję ant dviejų kalvelių, atskirtų giliu grioviu. Pastatai, kaip visai tiksliai nurodė kronikininkas, iš tikrųjų buvo pastatyti iš rąstų ir molio.

Pagrindinis pilies pastatas stovėjęs ant kiek didesnės ir aukštesnės rytinės kalvelės galais į šiaurę ir pietus, apimdamas visą kalvelės viršų. Jis buvęs apie 10,5—11 m pločio. Kasinėjimui metu surastas tik jo šiaurinis galas — apie 13 m ilgio dalis. Visa likusioji — pietinė pastato dalis yra nuplauta Nemuno, ardančios Pilaites. Sprendžiant iš žmonių pasakojimų apie buvusį kalvelės dydį ir iš XIX a. pabaigos aprašymų, pastatas galėjo turėti apie 40—50 m ilgio.

Pastato sienos buvo apie 1,5 m storio. Jų išoriniu kraštu ėjo apie 30—40 cm skersmens ažuolinių stulpų eilė. Jie stovėjo beveik 30—40 cm vienas nuo kito. Vidinį sienos kraštą sudarė tašytų gulsčių pušinių

rąstų siena. Likęs tarp jų abiejų apie 90 cm pločio tarpas buvo užpildytas išilgai perskeltais rąstais — pliauskomis ir plūktu molu. Į molį maišyti šiaudai, žolė, pelai, o retkarčiais ir viena kita plyta ar plytgalis. Visa pirmo aukšto siena iš išorės buvo užpildyta žvyro ir molio pylimu, kuris, perėjęs į statų kalvelės šlaitą, leidosi į kalvą supusį gilų griovį. Virš žemės paviršiaus iškilusios sienos dalies ažuoliniai stulpai iš išorės greičiausiai buvo sujungti geležinėmis vinimis prikaltais skersiniais rąsteliais ir apdrėbti molu, kad sunkiau būtų padegti. Tai liudija gausūs sudegusio molio gabalai su į juos įsilydžiusiomis įvairaus dydžio geležinėmis vinimis ir į molio gabalus sumigę geležiniai strėlių antgaliai.

Viduje apatiname aukšte išilgai pastato ėjo du apie 4 m pločio kambariai. Juos vieną nuo kito skyrė paprasta tašytų rąstų siena. Pirmasis aukštas — rūsys — neturėjo grindų. Virš žemės paviršiaus turėjo būti dar vienas-du aukštai, kad galėtų sutalpinti bent 300—400 vyrų įgulą.

Išliko durų geležiniai apkaustymai, vyriai, kilpvinės kabliams ir spynoms, geležiniai kabliai. Langeliai turėjo langines ant geležinių vyrių. Stogas greičiausiai buvo medinių lentų, gal būt, iš viršaus padengtas velėnomis, kad sunkiau būtų uždegti pastatą.

Viršutiniuose aukštuose, matyti, stovėjo iš plytų mūrytos krosnys ir

dūmtraukiai. Tai liudija vakarinėje pastato dalyje rastos paskiros plytos, kaip taisyklė be kalkių skriedinio žymių.

Tuo būdu pastatas iš išorės galėjo atrodyti išsiai mūrinis — buvo padengtas molu, o viduje visos sienos buvo medinės.

Pastato žemutinio aukšto liekanose rasta molinių puodų, ašokių ir dangčių žukių, stiklinių taurių dugnų, varinių indų fragmentų, spynų ir raktų, geležinis trikojis virimui, kirvelis, sagtys, dvi viršutinės pusės stambių girnų, apdegusi kaulinė žachmatų figūrėlė, apdegusių gyvulių kaulų gabalų ir įvairios kitos buitinės medžiagos.

Ant vakarinės kalvelės stovėjęs pylimo apsuptytas paprastas medinis pastatas. Jis visai sudegęs ir suardytas. Iš išlikusio kraštelio degusių negalima buvo nustatyti jo dydžio ir statybos būdo. Pastato pačiame šiauriniame pakraštyje buvo išlikęs padas didelės iš plytų mūrytos krosnies duonai kepti ar grūdams džiovinti. Tarp degusių čia surasta molinių puodų žukių, spynų, kirvių, žeberklas, balno kilpos dalis, peilių ir kitų daiktų. Visi šie radiniai leidžia spėti, kad ant vakarinės kalvelės stovėjęs pastatas buvo daugiau ūkinės paskirties.

Abi kalvelės skyrė apie 7,5 m gylio griovys, į kurį, tur būt, įplaukdavo laivai iš Nemuno. Galima spėti, kad abu pastatus jungė per griovį buvęs tiltas. Griovio dugnas padengtas storu griuvėnų sluoksniu, nuvirtusiu nuo rytinės kalvelės.

Kalvelės žiedu supo apie 10 m pločio griovys, kurio dugnas dabar yra apie 1,7—1,9 m žemiau Nemuno vandens lygio. Panašūs turėjo būti ir kiti du grioviai, kurių dabar beveik ir žymės žemės paviršiuje nėra.

Tarp griovių buvusių pylimų viršų nuplovė Nemunas, nulygino pavasarį slenkantios lyty. Nuplovus pylimų viršų, išnyko visos žymės ant jų buvusių sienų, kurios saugojo priėjimą prie pilies pastatų.

Taigi, lietuviai, norėdami pasiekti pilį ir ją sunaikinti, pirmiausiai turėjo pereiti šiuos tris gilius, pilnus vandens, griovius ir pralaužti ant pylimų buvusias sienas, už kurių pasislėpė tūnojo kryžiuočių šauliai. Tik įkopus į 7 m aukščio statų šlaitą, galima buvo pasiekti pagrindinį pilies pastatą su 1,5 m storio rąstų ir molio sienomis.

Veluoniečiai pasakoja, kad seniau strėlės ir kiti daiktai buvo randami lauke gana toli nuo Pilaičių. Tie radiniai liudija apie kelis kartus vykusias kovas prie Bajerburgo pilies išorinių įtvirtinimų. Keli paskutiniai dideli Nemuno potvyniai užpylė lankas smėlio sluoksniu ir radiniai pastaruoju metu nebeaptinkami.

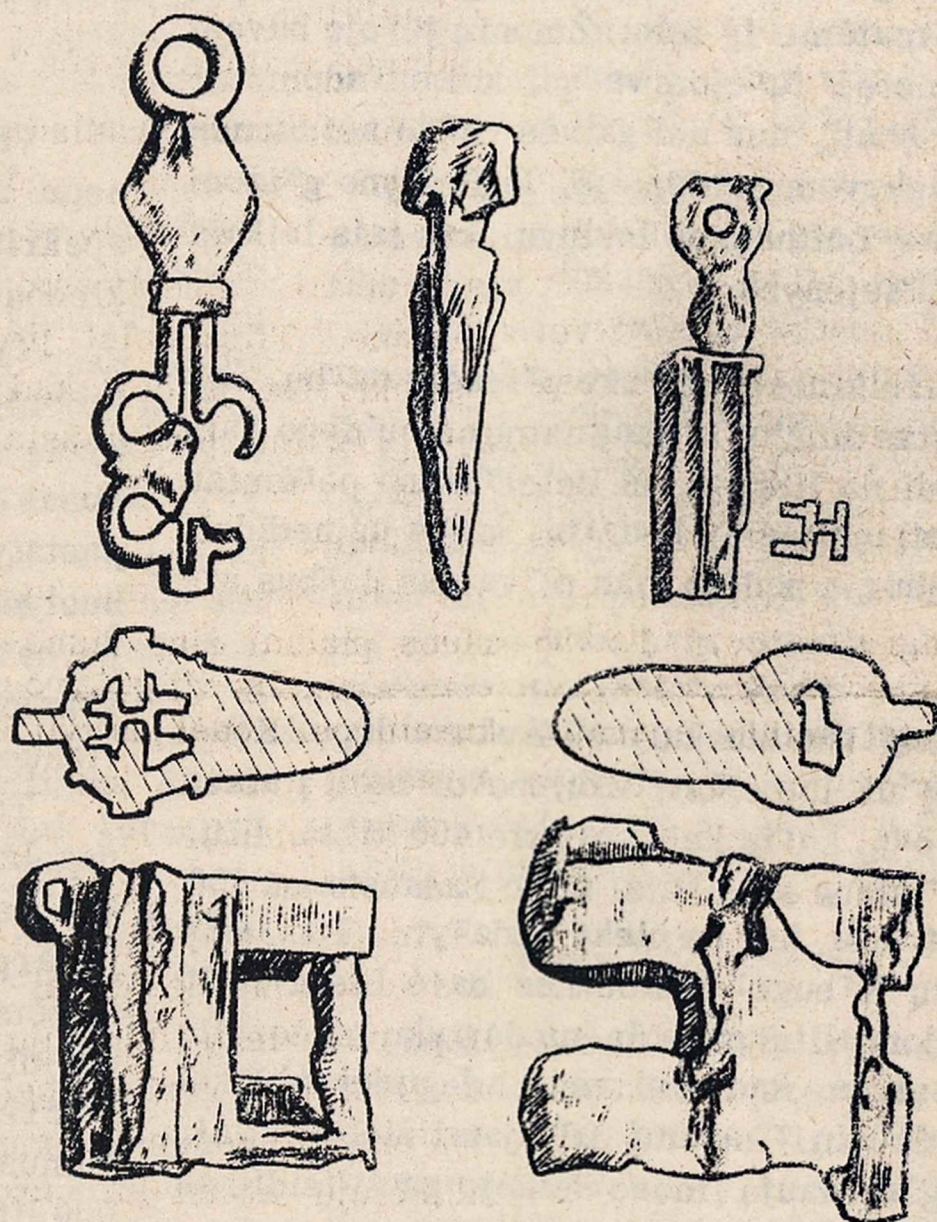
Kaip matyti iš rytinės kalvos viršuje surastų sudegusio pastato liekanų ir gausių strėlių, lietuviams pasisekė pralaužti ant pylimų buvusias sienas, pereiti griovius ir pasiekti pačią pilį ir ją uždegti. Gaisro metu nuo labai aukštos temperatūros sudegė ne tik medinės pastato dalys, bet iš dalies susilydė tarp rąstų buvęs molis, suskilo ir susiraitė nuo karščio dalis molyje buvusių plytų, perdegę geležinės viny ir kai kurie kiti daiktai. Kai kurių specialistų nuomone tokia aukšta temperatūra galėjo atsirasti, tik į degantį pastatą patekus iš šalies karšto oro srovei. Tai leidžia spėti, kad pilies pastatas buvo uždegtas, papėdėje sukrovus didžiąją laužą. Tokį būdą gana dažnai tuo metu naudojo tiek kryžiuočiai, puldami lietuvių pilies, tiek, kaip matyti iš šių kasinėjimų, patys lietuviai prieš kryžiuočių pilies.

Pilis, iki jos papėdėje pasisekė sukrauti ir padegti laužą, o, gal būt, ir gaisro metu, buvo labai smarkiai apšaudoma lankais, arbaletais ir specialiomis šaudymo mašinomis, — kaulapultomis — išmetamais akmeniniais iki 26 cm skersmens sviediniais ir

stambiomis strėlėmis-ietimis su masyviais geležiniais antgaliais. Vien išlikusioje pastato dalyje tarp suvirtusių sudegusio ir susilydžiusio molio luitų surasta apie 750 lanko ir arbaletų strėlių antgalių, keletas akmeninių sviedinių, kurių dalis suskilusi į gabalus nuo smūgio. Nereikia užmiršti, kad dalis strėlių antgalių ir kitų ginklų, likusių paviršiuje, buvo surinkta po mūšio, o daugybė kitų buvo nuolat rankiojami žmonių, senienų mėgėjų.

Šitai atsiskleidė dar vienas ryškus lietuvių kovų su kryžiuočiais puslapis iš daugiau kaip prieš 600 metų. Paaškejo, kad kryžiuočių pilis, matyti, netrukus po 1338 m., buvo dar kartą inirtingai pulia ir sunaikinta. Šioje vietoje kryžiuočiai daugiau nebebandė atstatyti savo pilies. Bajerburgas ties Veluona žlugo, nepateisinęs į jį sudėtų kryžiuočių vilčių.

A. TAUTAVIČIUS
(Mokslas ir Gyvenimas)

RADINIAI VELUONOJE

V. DAUNORAS FILHARMONIJOJE

Solistas Vacys Daunoras iš Vilniaus operos teatro pasitraukė ir perėjo į Vilniaus filharmoniją, vadinasi, pagrindinį savo dėmesį skirs koncertams.

Praeitaisiais metais Tulūzoje, Prancūzijoje, tarptautiniame vokalistų konkurse laimėjęs pirmąją vietą, Vacys Daunoras dabar ruošiasi koncertinei kelionei Prancūzijoje.

STUDENTŲ TEATRAS

Vilniaus universitete veikia studentų teatras, jau pastatęs visą eilę veikalų. Jį sudaro teatri-

nėje studijoje atkakliausiai dirbą studentai.

To teatro repertuaras remiasi originaliaja dramaturgija, jaunaisiais autoriais, nevengiama kamerinių spektaklių su polinkiu į psychologizmą, simbolius. Nors universitetas teatrą remia, tačiau jis neturi pastovių patalpų ir daug energijos iššvaistoma ūkiniams reikalams.

— Vilniuje išleistos tapytojos Marijos Cvirkenės — Račkauskaitės. gim. 1912 m., darbų "Reprodukcijos". Dailės leidiny "Aldona Ličkutė" supažindinama su žinomos keramikės, Aldonos Ličkutės—Jusionienės kūryba.

PRIEŠ 50 METŲ

PETRAS LELIS

Tais metais aš vedžiau ir persikėliau į didesnę apskritį – Raseinius. Vedybų ceremonijos buvo trumpos. Nuvykom į Kauną pas kun. Tumą, kuris tuoj paklausė: "ar turit popierius?". Sakau, kad turim. "Nu tai davai". Toks jo paprastumas mus nustebino. Po vedybų ir iškilmingą pietų išvykom į Vokietiją.

Karaliaučiuje netyčiom pataikėm į nacių sąsąrydį, kur dalyvavo ir fuchreris. Naktį nacių pulkai žygiavo su vėliavomis, plakatais ir degančiais fakelais, o žmonių buvo pilnos gatvės ir klausėsi fuchrerio kalbos, kurį matėme iš tolo. Žmonių jūroje buvom pasimetę ir turėjom vargo, kol suradom savo viešbutį, nes nei gatvės vardo nei numerio nebuvom išidėmėję. Iš Berlyno grįžom į Kauną Lufthansos lėktuvu, kas tais laikais buvo naujenybė.

Mažeikiuose netrūko privačių darbų, nes miestas didėjo, ir daugnaujamų dygo kaip grybai po lietaus. Iš Helcermano perėmiau vokiečių inžinierių bedarbį, kuris už nedidelį atlyginimą padėjo man privačius darbus atlikti.

Broliai Šadauskai nupirko buv. degtukų fabriką už 150 tūkst. litų, perdūrbo ją į alaus bėravorą, kuris kainavo apie 400 tūkst. litų, nors alaus sindikatai siūlė Šadauskams 150 tūkst. litų, kad jie nieko nedarytų. Tuo laiku švedų Kreuger koncernas davė Lietuvai 60 milijonų litų paskolą už degtukų monopolį, su sąlyga, kad visi esami degtukų fabrikai užsidařytų ir nebūtų vartojami žiebtuvėliai. Steigiant naują įmonę reikėjo gauti leidimas iš prekybos departamento, pristatant steigiamos įmonės planus. Šadauskui užsakius, dirbome su vokiečiu to bėravoro planus bent metus laiko, nes pramonės skyr. vedėjas inž. C. Mikuckis buvo labai priekabus. Už planus gavome iš Šadauskų 5000 litų.

PLK. J. GIEDRAITIS

LYDUVĖNŲ TILTAS

Viršininkas daugiau domėjosi statyba, negu administracija. Važinėdami su juo po apskritį, tikrinant statybas, užsukdavom pas klebonus "ant pietų".

Tytuvėnų kanauninkas vaišino mus 60 metų senumo vynu "Locutate" ir aprodė bažnyčią su laiptais iš Jeruzalės. Šiluvos klebonas aprodė garsią koplyčią su altorium, pastatytą ant akmenų. Prie Pagryžuvio vienuolyno statėme gelžbetoninį tiltą per Gryžuvos upę. Vienuoliai jėzuitai savo baltuose rūmuose (buv. Roemerio dv.) vaišindavo mus vienuoliškais patiekalais.

Tais metais pradėjome statyti didelį 60 m gelžbetonio tiltą prie Kelmės per Kražantę, kas kainavo apie 80 000 litų. Pusiaukelėje tarp Raseinių ir Šiluvos per Dubysą, pastatėm medinį 60 m tiltą per mėnesį laiko, nes dirbta žiemos metu pasinaudojant ledu. Dar reikia paminėti Raseinių Lietuvos Banko rūmus, kurie 1933 m. buvo pastatyti už 400 000 litų. Liet. Bankas kasmet statė sau apskrityse rūmus, nes banko politika buvo investuoti kapitalą į pastatus provincijoj. Projektus darė banko architektas prof. Songaila, o techninę priežiūrą pavesdavo apskr. inžinieriams ir už tai mokėjo 1% nuo parangos sumos.

Kartais statybos pasižiūrėti iš Kauno atvykdavo Songaila su direktoriais Ig. Musteikiu ir Stašiu. Tada "Piliečių klube" tekdavo pabaliavoti banko sąskaiton. Jie man pavesdavo sukviesti vakare "visuomenės atstovus". Paprastai ateidavo visad linksmas komendantas plk. Mūrnikas, apskr. virš. plk. Giedraitis, burmistras kap. Jodka ir vietos banko direktorius kap. Kuraitis. Visi tie vyrai buvo karininkai ir mokėjo papasakoti puikių anekdotų rusų kalba, nes kauniškai tarpusavyje kalbėjo rusiškai. LU profesorius Songaila beveik nemokėjo lietuviškai, bet Musteikis ir Stašys gerai mokėjo, o vistiek naudojo rusų kalbą. Be to, Musteikis nesiskaitė su kitais. Vieną syk, apžiūrint statybą pasirodė, kad katilinė permaža. Musteikis net prie darbininkų pasakė: "Profesor, k čioru vašė katilinė". Jis vis dėlto buvo vidaus reik. ministru...

Rudenį pradėjome statyti paminklą "Žemaičiui" miesto sodelyje (buv. turgaus aikštė). Šiai statybai idėją davė plk. Giedraitis. Paminklui modelius darė Jurbarko skulptorius Grybas (sušaudytas vokiečių okupacijos metu). Jis atliko ir statybos darbus kaip rangovas. Burmistras Jodka pasirūpino lėšas surinkti iš visuomenės, prisidėjo ir miesto savivaldybė. (Jodka tebegyva Chicagoje), o Jurbarko burmistą Gepnerį sušaudė bolševikai). 1934 m. paminklas buvo iškilmingai atidengtas.

Raseinių miestas atgijo ir sumodernėjo, pravedus Žemaičių plentą 1934-1939 m. Tas plentas ėjo nuo Kauno, pro Raseinius, Rietavą į Klaipėdą. Kirto Tauragės-Joniškio plentą ties Kryžkalniu. Ten buvo pastatyti moderniškai viadukai. Šis plentas kainavo daug milijonų litų, bet jis organiškai sujungė Žemaitiją su visa Lietuva. Darbus vykdė plentų valdyba, vadovaujant inž. L. Tuskeiniui, kuris mirė Australijoje 1950 m.

Man nebeteko stebėti Raseinių miesto atgijimo, pravedus plentą, nes 1934 m. kovo mėn. persikėliau į Tauragę. Raseiniai paliko man gražiausius atsiminimus.

Tais metais pasikeltė ministrų kabinetas. Vidaus reikalų ministru tapo plk. S. Rusteika (bolševikų sušaudytas Červenėj 1941 m.).

TAURAGĖ 1934 - 1936 M.

Tai buvo moderniausias visų provincijos miestų, nes per pirmąjį karą buvo visiškai sugriautas ir planingai atstatytas – tiesios plačios gatvės apsodintos medžiais, platūs šaligatviai, kvartalai išplanuoti kvadratais kaip Amerikoje. Miestas smarkiai augo ir pasiekė 11000 gyventojų. Kaip pirmos eilės miestas Tauragė turėjo inžinieriaus etatą, bet, trūkstant architektų, tas pareigas ėjo apskr. inžinierius, kuriam miestas mokėjo papildomą atlyginimą. Vėliau buvo paskirtas arch. Manėkas. Ilgą laiką burmistru buvo senas kavalierius Voldemaras, bet jis neužilgo staigiai mirė.

Apskritis didelė, turėjo 13 valsčių: Tau-

ragės, Žygaičių, Naumiesčio, Švėkšnos, Vainuto, Šilalės, Kvedarnos, Laukuvos, Kaltinėnų, Skaudvilės, Batakių, Eržvilko ir Gaurės.

Kiekviename valsčiuje buvo vykdomos įvairios statybos: mokyklos, valsčių namai, tiltai, gatvių tiesinimas ir grindimas, vieši darbai. Apskr. inžinieriui teko visur tuos darbus planuoti, prižiūrėti vykdymą ir juos priimti. Apskritis valdyba turėjo du apmokamus narius: Aleksa (beveik beraštis, bet geras kalbėtojas ir Seimo narys) ir Vaivada (labai kruopštus blusinėtojas).

Apskritiems viršininkams Tauragėj nesisekė, nes judrus miestas veda į pagundas. Buvę viršininkai Pranculis, vėliau B. Draugelis įsivėlė į bylas ryšy su "Maisto" fabriko statyba. (Pranculis vėliau buvo "Maisto" fabriko direktorium). Abu buvo nuteisti.

Man atvykus į Tauragę, apskr. viršininko nebuvo. Jo pareigas ėjo policijos vadas Steponėnas. Aš perėmiau pareigas iš inž. J. Karužos, su kuriuo studijavom Caene.

1935 m. buvo paskirtas apskr. viršininko pareigoms C. Petrauskas iš Šiaulių, su kuriuo teko porą metų dirbti. Jis buvo labai kruopštus ir taupus. Viską pats asmeniškai prižiūrėdavo, kad savivaldybės lėšos nebūtų be reikalo eikvojamos. Projektuojant mokyklas, jis patardavo man išnaudoti net palėpes, sakydamas: "Geriau statykim kuklesnes mokyklas, bet daugiau jų, juk žinai, kad visur jų reikia". Aš pagalvodavau, kad jeigu visi apskr. viršininkai būtų tokie kaip Petrauskas, tai Lietuva būtų turtinga. Jo likimo nežinau. Girdėjau, kad rusams atėjus jis dingo be žinios.

Apskritis kelių ir statybos skyrių dirbo statybos technikas, braižytojas ir raštvedys. Tuo laikotarpiu pastatėme Tauragėj, Jūros g-vėj, modernišką 12 kompl. mūrinę mokyklą, Kvedarnoj 4 kompl., Adakave ir Bijotuose, Žygaičiuose ir Vainute po 3 kompleksus, o Eržvilko, Gaurės, Tauragės ir Švėkšnos valsčiuose 2 kompl. mokyklas. Be to, Lygaičiuose pastatėme 2 aukštų mūrinių valsčiaus namų raštinei, policijos nuovada, daboklei ir sekr. butui. (Tų laikų Žygaičių viršaitis Slapšys neseniai mirė Toronte, o jo sūnus inž. žuvo lėktuvo avarijoje Montrealyje 1963 m.).

Apskirtyje pastatyta apie 50 naujų tiltų, padaryti grindiniai įvažiavimai į miestelius. Ilgiausias grindinys Tauragė-Šilalė paverstas plentu. Privatinė statyba Tauragės mieste buvo labai gyva. Piliečiai statėsi 2-3 aukštų gyvenamus namus, parduotuves, prekių sandėlius, dirbtuves.

ANT VENTOS KRANTO — DR. STUOGYS, G. LELIENĖ, STUOGIENĖ 1934 METAIS.

"GYVENTI IR MIRTI DĖL JOS"

B. Railos "Versmes ir verpetus" ir "Dialogą su lietuviais" Los Angeles skautams akademikams pristatant 1971. V. 16.

Stasys Žymantas

"Mes vis dar tebesam ir dar ilgai laikui būsime pasmerkti heroizmui".

Romain Gary,
"L'Education européenne"

"Giedroje ar liūtyje, su plieniniais principais ar lanksčiais posėkiais, padangėse ar požemiuose, laimingi ar nusikrimitę, džiaugsmuos praskydę ar pagieža liepsnodami, su misterijom ir stebuklais, su galingais draugais ir be draugų, silpnom jėgom ar su magiška stiprybe — pasitikėjime savimi ir visų mūsų atkaklaus darbo prielaidos tikrumu, kad lietuvių tauta vėl pasieks laisvę ir nepriklausomybę. Ir kad tai tiesos akimirkai priartėjus, pasieks tik kovodama. Niekas nieko neduos už dyką. Niekad mana nebekris iš dangaus." (D. Su 1. 550 p.).

Šie B. Railos "Dialogo su lietuviais" baigiamieji žodžiai faktinai nusako abiejų jo paskutinių akmirksnių kronikų knygų esmę, turinį, jų paskirtį ir tikslą. Tuose žodžiuose yra viskas: autoriaus politinė mintis ir literatūrinis žodis, jo stilius ir kalba, jo viltingas tikėjimas ir kova.

"Versmių ir verpetų" ir "Dialogo su lietuviais" bendras puslapių skaičius siekia tūkstantį. Jos nėra lengvai skaitomos. Ir vienu kartu, neatsitraukiant, kaip J. Gliados romaną "Agoniją", nei vienos tų knygų neperskaitysi. Skaitytojas "Agoniją" išgyvena, "Dialogą" turi išmąstyti. Pagaliau nei viena, nei kita B. Railos knyga nėra romanas. Autorius jose kelia šimtus skaudžios lietuviškos praeities, drumzlinos dabarties ir neaiškios ateities gyvų ir aktualių klausimų ir problemų, kurių vienoks ir kitoks sprendimas gali reikšmingai paveikti jau ilgus metus ir dešimtmečius lietuvių vedamą laisvės kovą. Kiekviename tų knygų puslapyje skaitytojas užtikis naują, įdomią ir turiningą mintį, deimantiniu stiliumi išsakyta.

Idėjos gimsta skausmingai

B. Raila pats teigė, kad jis yra visų pirma tik žurnalistas, korespondentas, kronikininkas, kuris seka mūsų lietuviško gyvenimo tėkmę, jį išgyvena ir rašo savo viešą dienoraštį. Nors iš esmės tame savo viešame dienoraštyje jis nagrinėja visą eilę labai svarbių lietuvių laisvės kovos problemų, jam pačiam užvis daugiausia rūpi "mūsų pergyventos ir tebegyvenamos atmosferos" (V. i. vp. 19).

"Man visada pirmiausia rūpi "pulsuojantis gyvenimas", kaip jame savo protavimais ir širdimi reiškiasi mūsų lietuviškas žmogus, ir kaip aš pats jaučiu pareigą, malonumą, o kartais ir skausmą į tai reaguoti" (T. p.p. 19).

Todėl ir jo paskutinės knygos: "Tai vienas ar kitas prabėgusio ar bėgančio gyvenimo vaizdas, mūsų buitės kronikininko sudėstytos mozaikos paveikslas, linksmų ar tragiškų kautynių scenarijus, širdies suplakimų ir abstrakčių teorijų peraižymas" (D. su 1. p. 15).

Piešdamas mūsų gyvenimą aplinką, pa teikdamas pastabų apie išgyventą laiko-

tarpi, keldamas jo rūpesčius ir sielvarčius, B. Raila "niekur nešalina individualumo ar visiškai asmeniškų pažiūrų bei jausmų atgarsio". Jis yra visų pirma laikraštininkas ir todėl jam "arčiau prie širdies ir temperamento... nevengti padirginti skaudžiausius sopulius, pasukalioti pirštą žaizdose, na ir pasipaustyti, jeigu taip reikia ir kitaip nebegalima" (D. su 1. p. 366).

Jis gerai žino, kad toks jo pasirinktas kelias yra pavojingas, nedėkingas ir visad skaudus. Tačiau anot jo, kai kuriuos fizinius ir dvasinius sopulius tik pats skausmas gydo laiko tekėjime. "Ir idėjos irgi gimsta skausmingai... Ir dar skausmingiau jos realizuojasi gyvenime, vieniems nešdamos džiaugsmą, kitiems naujų skausmų ir kruvinų ašarų". (D. su L. p. 367).

Tokiuose skausmuose ir sopuliuose gimė paskutinioji B. Railos akimirksnių kronikų knyga "Dialogas su lietuviais", kurioje autoriaus žodžiais tariant, "skaitytojas varginamas išimtinai politinėm rietonom ir pasiryžimu atkakliau pasipriešinti lietuvių tautos laisvės ir valstybinės nepriklausomybės idėjos nuodam ir nuodytojam" (D. du 1. p. 13). Nors naujoviškai dialogu pavadintos šios kronikos yra ne kas kita, kaip svarstymai ir apmąstymai apie lietuvių tautos jau išstisus tris dešimtmečius vedamą laisvės kovą ir tos kovos sampratą. Kaip toji kova buvo iki šiol kovota, kaip ji kovojama šiandien ir kaip ji turėtų būti kovojama rytoj.

Tauta liko Lietuvoj

Dabartinis ALT'os pirmininkas dr. K. Bobelis Vasario 16 d. proga Clevelando lietuviams pasakytoje kalboje aiškino, kad per pirmuosius emigracinio gyvenimo metus lietuviškoje visuomenėje nebuvo esminių skirtumų mūsų politinės veiklos nustatymo nei koegzistencijos tiltų nebuvo ieškoma su okupantu. Išeitų, kad visi nesutarimai ir visos mūsų politinės išeiviskos veiklos blogybės yra naujos ir tik neseniai atsiradusios.

Ne visai taip. ALT'os pirmininkas pats klydo ir savo klausytojus klaidino.

Visų pirma, savo politinės veiklos pagrindiniame nustatyme: reikalauti ir siekti Lietuvai laisvės ir nepriklausomybės užsienio lietuviai buvo ir yra iš esmės vieningi. Šio savo pagrindinio siekimo ir tikslo politinė lietuvių išeivija niekada neatsisakė ir nemano atsisakyti...

Todėl ir jokių koegzistencijos tiltų su okupantu, kuriais būtų siekiama pripažinti ir įteisinti dabartinį Lietuvos pavergimą, politinė lietuvių išeivija nestato ir nesirengia statyti nepaisant visų okupantų pastangų ir vilionių.

Tačiau dėl užsienio lietuvių ir politinių pabėgėlių veiklos Lietuvos laisvės reikalui ir jų vedamos laisvės kovos kelių ir metodų tikslingumo ir teisingumo esminiai skirtumai išeiviskoje lietuvių visuomenėje atsirado jau nuo pat pirmųjų naujosios politinės emigracijos metų.

Baltic Woodwork Co.

K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUCIULIS

Daromos įvairios durys, langai, virtuvės kabinetai ir kiti
įvairūs medžio dirbiniai.

547 Lafleur Ave., LA SALLE 650, P.Q. TEL. 366-3884.

Highland Auto Body

611 LAFLEUR AVE., LaSALLE

TEL. 366-7281

- Atliekami mechaniniai darbai
- Išorės taisymas ir dažymas
- Dunlop padangos ir baterijos
(Lietuviams nuolaida)

Savininkai: V. Sušinskas 389-0571 ir J. Zavys 365-3252

Universal Cleaners & Tailors

B. KIRSTUKAS

239 FOURTH AVENUE

(at Wellington St.)

Tel. 769-2941

Valau ir taisau vyriškus ir moteriškus
drabužius. Siuvu naujus, pagal užsaky-
mus, vyriškus paltus, kostiumus ir kel-
nes. Aukštos kokybės medžiagos.

Jony's Photo Studio

1920 FRONTENAC ST. — MONTREAL, P.Q.

PORTRETAI - VEDYBOS - KRIKŠTYNOS

SUKAKTUVĖS MAŽAMEČIAMS

ĮVAIRIOS PROGOS

TEL. 525-8971.

T. Laurinaitis

BELLAZZI-LAMY INC.

ĮVAIRI MEDŽIO STATYBINE MEDŽIAGA:

Durys, langų rėmai. Izoliacija. Ten-Test.

Masonite, statybinis popieris, cementas,

B. P. išdirbiniai ir visa kt.

7682, BOUL. CHAMPLAIN LASALLE 366-6941

CFMB

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

RADIO 1410 MONTREAL

KIEKVIENĄ TREČIADIENĮ, 11 VAL. VAK.

PROGRAMOS VEDĖJAS

L. Stankevičius, 1053 Albanel Cr., Duvernay, P.Q. TEL. 669-8834

KELEIVIS

NIEKAM NEPATAIKAUDAMAS, TEISINGA ŽODI SKELBDAMAS,
JAU EINA 66 METUS. JAME NEMAŽAI ŽINIŲ IR IŠ KANADOS
GYVENIMO, KIEKVIENAM NUMERYJE YRA SENIAI PAGAR-
SĖJĘ MAIKIO SU TĖVU PASIKALBĖJIMAI. YRA GRAŽIŲ AP-
SAKYMŲ, EILERAŠČIŲ. ADV. M. ŠVEIKAUSKIENĖ VEDA TEI-
SINIŲ PATARIMŲ SKYRIŲ.

Metinė prenumerata tik \$7.00

KELEIVIO 1971 m. kalendorius \$1.50

636 EAST BROADWAY
SOUTH BOSTON, MASS. 02127

Dr. J Frison, B. Sc., D. C.

Chiropraktikas

1202 St. Joseph Blvd. East

Montreal (kampus de la Roche).

Tel.: 523-3525

Atdara: nuo 9 iki 1 val. ir nuo 4 iki 9 val. vak.

GYVENTI IR MIRTI DĖL JOS

ATKELTA IŠ 9 PUSLAPIO

"Politikuojančių pabėgėlių, ar "tremtinių", daugumos nuotaika 1944-45 m.," rašo B. Raila apie anų laikų lietuvių išeivių nesutarimus, "buvo aktyviai romantiška ir pakili. Dažnas tikėjo ir skelbė, vienas kitas net ligi šiol tebesapnuoja, kad su jais užsienin drauge pasitraukė esminis tautos "potencialas", kone visas valstybinis, kultūrinis ir partinis konjaktas ir tikrai visa "tautos valia". (D. su l. p. 139).

B. Raila priklausė prie tų, kurie, "iš pat pradžių visą laisvės kovų svorio centrą tada įžiūrėjo tėvynėje ir stengėsi į ten gražinti lietuvių išeivių dėmesį — į kraštą, kur pasiliko tautos branduolys ir kur jis didvyriškai rungėsi už tautos egzistenciją".

Deja, "vadinamasis "krašto pirmumo" arba Lietuvos kaip tautinės bazės principas kitiems skambėjo kaip nepagrįstas, nereikalingas ir net įžeidžiantis pabėgėlių reikšmingumo mitą". (t.p. p. 139).

Šitas tad keltas ir gintas ir realioje kovoje ir veikloje gamintas nuosekliai vykdyti krašto pirmumo principas nebuvo vien teoretinis.

Ištisus ketveris metus 1944-48 m., kai tėvynėje virė kruviniausias ir narsus laisvės karas, politinės lietuvių išeivijos vadovaujantieji sluogsniai ne tik neskyrė jam visą reikiamą dėmesį, bet bendrai tokios rezistencijos organizuotumu nenorėjo tikėti. O kai pagaliau įtikėjo, tai savo pastangas ir susirūpinimą nukreipė ne į to laisvės karo beviltišką likimą, neišvengiamas jo tragiškas pasėkmes, bet į politinės emigracinės vadovybės iškėlimą iki "egziliinės vyriausybės in spe" statuso. Vienas ano meto politinis partinis veikėjas paklaustas, ką gi pagaliau toji vyriausybė darys, jei partizanai atsisakys jai paklusti, ramiausiai atsakęs, jog jie bus patraukti teisman. O VLIK'o VT pirmininkas V. Sidzikauskas tuo pat metu paaikškinęs, jog tie, kurie kėlė žūtutinio partizanų karo tragišką būklę, per daug dramatinizavo padėtį.

Didvyriškas, didingas ir begaliniai tragiškas aštuonerių metų lietuvių išsilaivinimo karas pareikalavo 30.000 laisvės kovotojų gyvybių. Tai buvo viena didžiausių dramų lietuvių tautos istorijoje.

Laimėtojai ir pralaimėtojai

Vos karui pasibaigus lietuvių išeivių politiniuose sluoksniuose kilo kitas gilus nesutarimas, kuris lietė svarbų ir pagrindinį Nepriklausomos Lietuvos respublikos teisinio atstovavimo ir valstybinio tęstinumo išlaikymo klausimą. Kai VLIKas dar prieš karo pabaigą įteikė Vakarų sąjungininkų vyriausiajam karo vadui gen. E. Senhoveriui platų politinį memorandumą, kuriame teigė, jog VLIKui subordinavusios Lietuvos pasiuntinybės ir konsulatai, Lietuvos ministras Londone V. Balutis iš karto atkreipė VLIKo dėmesį į tai, kad toks jo tvirtinimas ne tik neatitinka tiesą, bet gali sudaryti pavojų pačių pasiuntinybių tolesnei egzistencijai. Tačiau šis min. B. Balučio įspėjimas nei tada, nei vėliau nesulaukė reikiamo atgarsio ir prideramo dėmesio.

Ryšium su tais anų laikų nesusipratimais ir nesutarimais B. Raila dabar primena, jog "dalis politinių pabėgėlių buvom už tai, kad Lietuvos Respublikos valstybinis tęstinumas visom įmanomom priemonėm turėtų būti išlaikytas, remiant

Respublikos diplomatinės pasiuntinybės ir Lietuvos Diplomatinės Tarnybos sąrangą užsienyje, kaip lygiai ir nepriklausomos Lietuvos paskutinės legalios vyriausybės patvarkymus naujos nepaprastos būklės laikotarpiu" (d. su l. p. 333).

"Lietuvos Diplomatinės Tarnybos darbą reikėjo remti moraliai ir materialiai, sudarant jai užnugarį, padedant jai tuose uždaviniuose, kur jai stigo jėgų, bet kuriuos atlikti ji turėjo daugiau teisės subtilumo, priemonių nuvokimo ir patyrimo. O pats VLIKas turėjo surasti tiesioginį kelią ramiam politiniam darbui užsienio lietuvių visuomenėje ir svarbiausia bliviai ir realiai įsijungti į lietuvių tautos rezistenciją, kur buvo ir lieka begalybė kitų labai svarbių uždavinių ir problemų negu tik skundų, protestų ir memorandumų rašinėjimas, kaip ir tarpusavio konferencijų šaukimas" (V. ir V. p. 267;).

Tačiau partijų politikai tada naiviai galvojo, kad jiems atsidūrus karo pabėgėlių DP stovyklose ir turint "teisinį DP statusą", yra galima sudaryti Lietuvos egziliinę vyriausybę, iš trupinėlių suformuoti seimą ir "blogą" konstituciją pakeisti "geresne", ir net kad tokia saviveikla užsienio valstybės imponuos ir bus jų pripažinta" (D. su l. p. 333).

"Taip nebuvo ir negalėjo būti. Tik savo tarpe turėjom laimėtojus ir pralaimėtojus, o rezultatas buvo tas, kad daugiausia pralaimėjo Lietuvos Respublikos tęstinumas".

Tą pralaimėjimą šiandien akivaizdžiai liudija didelį rūpestį kelianti faktina liūdna Lietuvos diplomatinio atstovavimo padėtis.

"Dialogo su lietuviais" autorius taip pat primena, kaip kairiosios ir dešinėsios partijos buvo šiuokščiai atmetusios ir atvejų atvejais išjuokusios vadinamuosius Kybartų aktus, pagal kuriuos paskutinis Lietuvos Respublikos prezidentas A. Smetona buvo paskyręs naują ministrą pirmininką S. Lozoraitį ir jį įgalinęs pavaduoti patį Prezidentą.

"Net administracinis Lietuvos vyriausybės užsienio reikalų ministro patvarkymas, skiriant užsienyje veikiančios Lietuvos Diplomatinės Tarnybos šefą, ilgai buvo ginčijamas, maitojamas ir net sveltiniams skundžiamas, kaip neturįs galios ir išeivių "tautos" pritarimo. Chicagos "Draugo" dienraštis kartą rimtai įrodinėjo, kad S. Lozoraitis esąs tik "nulis", o "Naujienos" nuolat tebesmerkia šiuos "falsifikatus" ir ypač pastaraisiais metais vėl iš naujo tyčiojasi iš asmens, kuris tik vienas tegalėjo ir tegalėtų užsienyje legaliai eiti Lietuvos Respublikos egziliinio prezidento pareigas" (p. 334).

B. Raila pastebi, kad "Kybartų aktų" ir Diplomatinės šefo institucijos pilnas pripažinimas ir įgyvendinimas iš mūsų pusės, "aišku, nebūtų pašalinęs sovietinės okupacijos, bet Lietuvos Respublikos valstybinio tęstinumo principui būtų buvęs didžiai naudingas — tiek politinei išeivijos sanacijai, tiek ir santykiuose su tom valstybėmis, kurios nepripažino Lietuvos aneksijos Rusijai".

"Keista šiandien klausyti, kad po to, kai patys griovėm ir sugriovėm kai kuriuos reikšmingus bei naudingus teisinius aktus mūsų byloje, dabar vėl esam raginami kruopščiai saugoti Respublikos tęstinimo principą. O saugoti jį reikėjo nuo daug anksčiau, visą laiką ir visom priemonėm" (D. su l. p. 334).

Juo labiau gyvenimo įvykių raida patvirtino akimirksnių kronikose skelbtųjų minčių ir teigimų teisumą, juo daugiau

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

tų kronikų autorius buvo puolamas ir niekinamas.

Ir kai P. Stravinskas "Teisininkų Žiniose" pagaliau pripažino, kad "Vlikui... nėra reikalo skelbtis valstybės valdžios organu" ir jog jam nėra nei sąlygų, nei pagrindo į "jokią valstybės valdžios vykdymo galią", B. Raila neišlaikė ir nebe ironijos pridūrė, jog niekas jį "už tokius baisius piktžodžius neįšvadinotų totalistų, fašistų, komunistų ir nulių..."

"Burnos pasikeitė... tad jeigu esat žmonės ir lietuviai, tegu ir ne broliai, bet bent geri katalikai, tai neužtektų dabar vien "naujas" tezes pasakyti, bet reikėtų nuodėmes atgailėti ir labai švelniai atsiprašyti tuos, kuriuos anuomet morališkai skriaudėt ir niekinot. Gal, gal, gal ir būtų galima kaip nors dovanoti, nors nelengva" (V. ir v. p. 252-253).

Pavergtųjų naktis eina gilyn

Visi tie nesutarimai ir ginčai priklausio praeičiai. Tik jų skaudžias pasekmes vis dar tebejauciam.

Bet tai buvo vakar, o kaip gi yra šandien? Kokia yra nūdienė Lietuvos laisvės bylos ir lietuvių skelbiamos laisvės kovos padėtis?

Nuo karo pabaigos praėjo jau ketvirtis šimtmečio. Nepasitvirtino VLIKo Vykdamosios Tarybos pirm. V. Sidzikausko teigimai 1946 m., kad įvykiai rieda į lemiamą fazę. Neišsipildė žymiai vėlesnis ALTos pirmininko E. Bartkaus pranašavimas, kad Lietuvos laisvės aušra nebe už kalnų.

B. Raila tada jokių aušros brėškinių dar neižiūrėjo ir šandien jų nemato. 1964 m. jis rašė, kad "pavergtųjų tautų naktis eina vis gilyn ir ji vis tamsėja" (V. ir v. p. 235).

Kai po Prahos pavasario Čekoslovakijos atėjo žvarbi sovietinės okupacijos žiema, tokia jo nuomonė dar labiau sustvirtėjo. "Pasakos ir lyrikos apie bolševikų tautų laisvinimą yra dar perankstytos. Tos tautos negali būti išlaisvintos paliekant ramybėje patį jų pavergimo kamštį ir centrą: imperialistinį bolševikinį Kremlių." (D. ir su l. p. 258).

"Nėra pagrindo svajonei, kad toje geografinėje zonoje, kur lietuvių tauta gyvena, kas nors jai padovanotų laisvę geruoju arba labdarybės garbei atstatytų Lietuvos valstybės suverenumą kokios nors tarptautinės institucijos nutarimu" (D. su l. p. 351).

Neviltina nūdienė Lietuvos laisvės bylos padėtis ir paragino "Dialogo" autorių mėginti iš naujo persvarstyti visą Lietuvos laisvinimo sampratą.

"Vis giliau ir ilgiau uždusiman įstrinant Lietuvos problemą, ateina sunkūs laikai, kurie labai rūsčiai bandys mūsų protus ir tikrins mūsų inteligenciją".

"Prieš mus stovintis lietuvių tautos dabartinis gyvenimas ir jos išlikimas — dalykas painesnis, gaivališkesnis ir didesnis už visokias rezoliucijas. Vargu tikslinga skubėti "priimti" žalius nutarimus ten, kur pirmiau reikalinga ko giliausias intelektualinis įžvalgumas, o tai tarp kitko reiškia — sugebėjimą ištirti, suprasti, nusimanyti, rasti magišką giją konfliktų sintezei". (D. su l. p. 396).

Vienoje savo kronikų, atsiliepdamas į V. Kavolio pastabas, B. Raila nurodo, jog "koviniuose santykiuose su Sovietija mes, lietuviai, neturim jokios atoleidžio išimties. Greičiau priešingai: ta kova stiprėja, aštrėja, įsiriogindama mūsų pačių tar-

pan. Ji yra pavojinga, nes ji vyksta prieš žiaurų, klastingą ir galingą okupantą. Ji šandien vyksta už tautos sąnarių gyvybę, išsilaikymą ir galų galiausiai ji vyksta už laisvę, tegu josios aušra dar būtų ir tolimesnė." Ir tai kas šandien vyksta tė, vėnėje ar pas mus išeivijoje, nėra užgavėnių blynai nei trumpų bei gilių suknelių modeliavimas ar šampano balius Čikagoje. Minkas ant kaklo, pudra ant žando, šilkinės pirštinaitės ligi riešų, o tuxedo su juodu čiziku labai gerai ir gražu. Bet tokia stilistika raketom į anapus neskraido, ir niekas taip apsiginklavęs neina į apkasus" (V. ir v. p. 175).

Nusmerkti aukos dramai

Jau 1948 m. BDPS UD biuletenyje B. Raila skatino užsienio lietuvių "peržiūrėti ir reviduoti eilę nevykusių ir pavojingų emigracinio tvaiko prietarų. Nes kol bus sugriauta geležinė uždanga, skirianti mus nuo Lietuvos, pirmiau reikėtų išgriauti moralinę ir dvasinę užtvartą jau atskyrusią daugelį nuo Tėvynės ir joje likusios kovojančios tautos".

Praėjo virš 20 metų. Nuriedėjo daug įvykių, pakito gyvenimas ir žmonės, bet tie žodžiai lyg vakar būtų parašyti.

Šandien jis iš naujo ragina "stipriai supurtinti, persijoti, iškoreguoti ir papildyti lietuvių tautos išlikimo ir Lietuvos laisvinimo sampratos doktriną ligi išsamios principinės ir praktinės sistemos lygio, remiantis pastarųjų 25 metų tautinės rezistencijos bei įvairių lietuviškų veiksmų patyrimais ir tarptautinės padėties raidos realybėmis" (V. ir v. p. 312).

"Mes esame nusmerkti dramai — prieštaravimų, konfliktų, klaidų, iliuzijų ir neišsipildančių pranašavimų". "O gal ir tragedijai, kur visuomet yra aukų, kur žūsta ne tik blogieji, bet ir patys geriausi. Ir kur galų gale laimi ne žmonių, bet dievų nesuprantama teisybė, ir po to žemės kurmių dvasią aplieja vaiski šiluma, o tolimam dangaus skliaute virpėdama veis užsižiebia vilties žvaigždė". (D. su l. p. 148).

Tačiau tam, kad tokia Lietuvos laisvės viltis galėtų pasiteisinti, reikalinga viena būtina esminė sąlyga, kad būtų žmonių, kurie būtų pasiryžę už tą laisvę mirti. Tokie pasakymai, kad "tiesa laimės", kad "laisvė pagaliau paims viršų" arba kad "idėjos, jei didžios, nemiršta kaip žmonės", B. Railai nuskamba tuščiai ir neprasmingai. Jis giliausiai tebetiki kitą įstatymą: "pralaimi tiesos, žūsta laisvės, miršta idėjos, net pačios didžiausios ir tauriausios, — jeigu išnyksta ir iš naujo negimsta žmonės, kurie už jas būtų pasiryžę mirti". (V. ir v. p. 247).

Po daugelį metų trukusių gilių ir skaudžių nesutarimų pačiais pagrindiniais ir svarbiausiais Lietuvos laisvės kovos klausimais, po nūdienių jau keletą metų nusitęsusių aštrių, bet prieštarų ir neišmintingų ginčų dėl išeivijos santykių su okupuota Lietuva, savo tėvynainių nuo okupantų dažnai neskiriant, B. Raila šandien stato klausimą, ar pagaliau neatėjo laikas, "kad gražią Lietuvos išlaisvinimo idėją gal pamažu lavintumės formuluoti nors kiek blaiviau, nors truputį kukliau, nors grudeliu teisingiau".

"Mums nėra kito kelio, kaip vieni kitus gražiuoju įtikinti, svariais argumentais nugalėti, pasikliauti tautiečio sąžine ir gerais norais, pasitikėti jo lietuviška ištikimybė ir sutikti, jog pati didžiausia tragedija dar nekyla vien dėl to, kad ne visi visais klausimais galim vienodai manyti ir jausti". (D. su l. p. 247, 330 p.). (B. D.)

Jetté & Frères

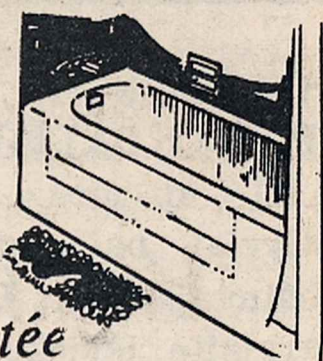
VISKAS — MODERNIEMS NAMAMS

Visi kiti vandentiekio ir šildymo taisymai ir nauji įrengimai. Gazinių priemonių pardavimas ir įrengimas. Atstovaujame Hydro-Quebec išnuomavimui karšto vandens tiekimą. Veltui įkainavimas.

Jetté & Frère Ltée

Plumbing & Heating kontraktoriai.

140-2e AVENUE - 366-0330

LaSalle

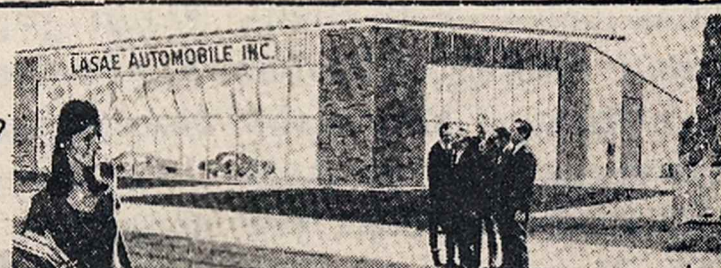
AUTOMOBILE INC.

366-7818

LAURENT DAIGNEAULT

Président

PARDAVIMAS

Imperial - Chrysler - Dodge - Charger
Coronet - Challenger - Swinger - Demon
Camions DODGE Trucks

7635 BOUL. LASALLE - LASALLE, QUE.

Mechanizuotomis priemonėmis įvairius ratu ir kitų dalių reguliavimas. Išorės taisymas ir dažymas. Kreiptis: De La Verendrye Blvd.

Tel. 365-3364

ISIDĖMĖTINAS IŠRADIMAS

Geriausia Amerikoje ir Europoje "JIB Haarpflege-Lotion" preparatas sulauko plaukų slinkimą, naikina pleiskanas, pašalina niežėjimą, plaukų skilimą, stiprina plaukų šaknis, padeda atgauti natūralią plaukų spalvą. JIB vartodami nebūsite nei žili, nei pliki 100%. Įrašyti vaistinių RED BLUE knygoje. JIB Medicine Lq. 8 uncijos 16 savaičių \$6.00. Pinigus siųsti mūsų atstovybei.

2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ontario, Canada arba
J. I. B. Laboratory 1437 So. 49th. Ave., Cicero, Illinois 60650, U. S. A.

LaSalle Auto Specialist Reg'd.

7725 George Street
LaSalle, Que.

TEL:

366-0500, 366-4203

- Taisymas ir dažymas automobilių
- Pardavimas ir taisymas Chaparral firmos snowmobile ir Moto firmos snowblower

Sav. G. Desrochers

JUOZAS GRAŽYS

KAILIŲ SIUVĖJAS

- Siuvu ir parduodu
- Taisau ir remeliuoju
- Vasaros laike saugojimas (Storage)

6396 Bannantyne Ave. Verdun, Montreal.

Tel. 767-6183

W. Lapenat

GENERAL CONSTRUCTION REG'D.

89 Orchard Street, LaSalle, P.Q. Tel. 366-6237

[vairi industrinė, komercinė ir rezidencinė statyba. Duodame įvairius patarimus, įkainavimus, be jokio atlyginimo. Darbas atliekamas sąžiningai ir prieinama kaina.

MIKE'S TEXACO SERVICE STATION
(M. RUTKAUSKAS)

POINTE CLAIRE, P.Q.

601 St. Jean Road.

Tel. 695-3883

- Atsitiktiniai ir kapitaliniai automobilių remontai
- Degalai, tepalai, padangos ir kt.
- Kiekvienas klientas gali laimėti "Snow-blower"
- Parduodamos "Scorpion" firmos motorinės rogės
- Lengvai pasiekama greitkelio Nr. 40.

PO SĖKMINGO SPAUDOS BALIAUS

NL spaudos balliaus dalyviai balsų dauguma dešimtają Nepr. Lietuvos karalaite išrinko Daina Kerbelytę. Šių metų "Miss Nepriklausoma Lietuva" Sir George Williams universitete studijuoją istoriją, domisi žurnalizmu, Montrealio lietuviams atstovauja KLB krašto taryboje, yra KLB Montrealio apylinkės valdybos narė jaunimo reikalams, dalyvauja Gintaro ansamblyje ir yra aktyvi skautė.

Spaudos balliaus prinesėmis buvo išrinktos Lilija Gabrusevičiūtė ir Marija Kazlauskaitė. L. Gabrusevičiūtė politinius mokslus studijuoją Loyolos kolegijoje ir lanko modeliotojų mokyklą. M. Kazlauskaitė humanitarinius mokslus studijuoją Dawsons kolegijoje.

Šių metų NL spaudos ballius buvo vienas geriausių ir sėkmingiausių lietuviškų renginių Montrealyje. Šv. Kazimiero par. salė buvo perpildyta, prie įėjimo iš tikrųjų pritrūko bilietų, o vėliau atvykusiesiems teko pristatyti papildomų stalų. Ypač malonu buvo matyti tiek daug jaunų veidų.

Pasisekė balius, be abejo, yra Zinos Piečaitienės vadovaujamo rengimo komiteto ir gausių nuoširdžių talkininkų nuopelnas. Platesnį nuotraukomis iliustruotą balliaus aprašymą spausdinsime kitą savaitę.

MARGUČIO KONKURSAS

Chicagos liet. radijas Margutis, minėdamas savo radijo programos 40 metų sukaktį, skelbia konkursą, kuriame kviečia dalyvauti visas JAV ir Kanadoje veikiančias

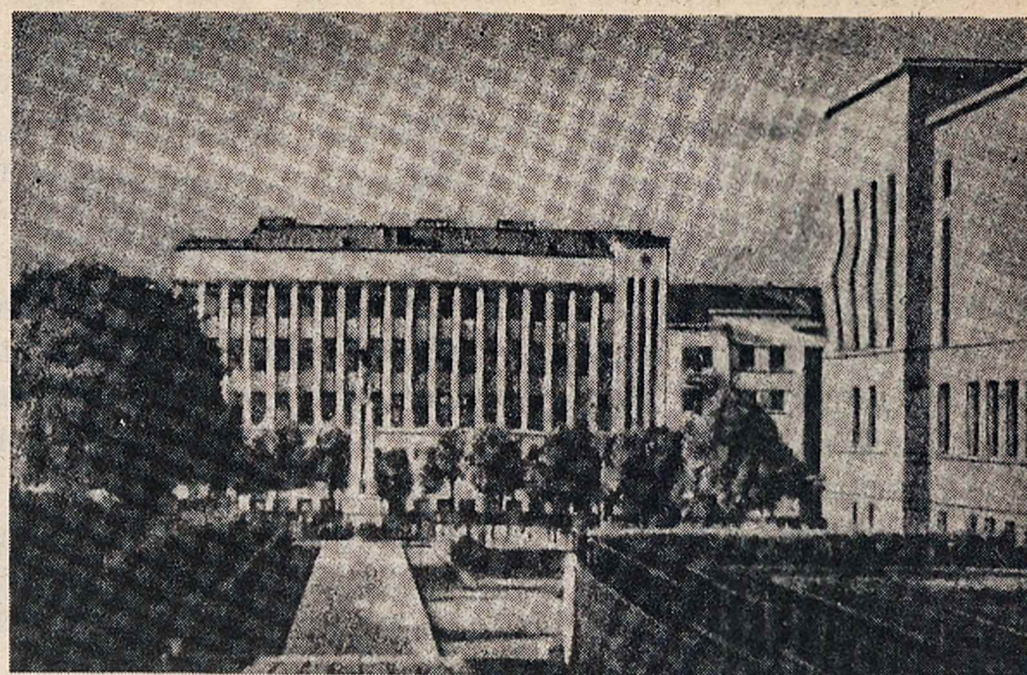
lietuvių radijo programas ir pavienius radijo mėgėjus, nepriklausančius esamiems radijo programų vienetams. Skiriamos premijos geriausiems įrašams keturiose kategorijose.

1. Pasikalbėjimas. Svarstoma temos svarba ir aktualumas pasirinktos srities ribose (socialinė, mokslinė, religinė, kultūrinė, meninė, politinė, sportinė ir t. t.) klausimų tikslumas ir sumanumas temos ribose.

2. Reportažas (galima iliustruoti muzikiniais įrašais, kalbų ištraukomis ir pan.), minėjimas arba proginė vietos temos valandėlė.

Svarstomas reportažo temos turtingumas, aktualumas ir svarba pasirinktos srities (socialinė, mokslinė, kultūrinė, meninė, politinė) ribose ir temos proginis pritaikymas. Visais trejais atvejais taip pat svarstomas turinio sklandumas, originalumas, įdomumas ir techninis paruošimas bei atlikimas.

3. 60 sekundžių prekybinis skelbimas. (Galima naudoti muzikos ir garso efektus). Svarstomas originalumas, efektingumas, įtikinamumas, sklandumas ir techninis

Priekyje matome Žemės banko rūmus Kaune, kuriuose buvo įsikūrusi nepriklausomos Lietuvos valstybės užsienų reikalų ministerija.

paruošimas.

4. Speciali meninė programa (literatūrinė, dramatinė, muzikinė, montažinė arba radiofoninė meninė valandėlė). Svarstomas medžiagos parinkimas, turinio sukomponavimas, meninis ir techninis atlikimas.

Skirstant premijas, bus kreipiamas ypatingas dėmesys į lietuvių kalbos grynumą ir taisyklingumą. Magnetų juostelių įrašai turi būti atlikti 7 greičiu. Apsiribojama 1971-1972 metų įrašais. Prie kiekvieno konkurso siunčiamo įrašo turi būti pažymėta radijo programos ir stoties pavadinimas, vedėjo vardas, pavardė, adresas ir programos perdavimo data. Individualių konkurso dalyvių prašoma pažymėti vardą, pavardę ir adresą.

Laimėtojams skiriama dovana dail. Petro Alek-

šos specialiai konkursui sukurtas Gintarinis Margutis. Jury komisiją sudaro: Algirdas T. Antanaitis, Dalia Bylaitienė, Balys Chomskis, Dalia Šimoliūnienė ir Rimvydas J. Rapšys.

Konkursui skirtų magnetinių įrašų prisiuntimo terminas: 1972 m. balandžio 1 d. Įrašai siunčiami šiuo adresu: Margutis, 2422 West Marquette Rd., Chicago, Ill. 60629. Premijos bus įteiktos 1972 m. balandžio 15 d. Margučio sukaktuviniame bankete Beverly Country Club patalpose.

Šiuo konkursu norima atžymėti Margučio sukaktį ir suteikti pelnytą pripažinimą veikiančioms lietuvių radijo programoms bei radijo mėgėjams. Margučio bendradarbiai, laikydami neutralumo, skelbiamame konkurse nedalyvauja. Margutis

Geras darbas paskaidrina sielą, ramina sąžinę, gerina savijautą ir taisyklingumą. Laimingas tas, kuris galėdamas artimam duoti, teigiamai apsisprendžia ir duoda nedelsdamas. Kas greit padeda, tas dvigubai gelbsti. Geras darbas yra malonus ir naudingas abiem: davėjui ir gavėjui. Todėl, artėjant 50-ties metų sukakčiai nuo pirmojo, tikrai lietuviško, universiteto įsteigimo 1922 m. vasario 16 d. laisvoje Lietuvos valstybėje, KVIEČIAME TAMSTĄ MALONIAI PAREMTI išleidimą ilgus amžius išlikiančio ir vertės neprarandančio veikalo apie Lietuvos universitetus 1579-1944.

Užsakant knygą iš anksto, jos kaina tik 15 dol. Tai rimtas 900 psl. tomas. Prenumeratą siųskite adresu: Lietuvių Profesorių Draugija, c/o prof. St. DIRMANTAS, 6616 SO. WASHTENAW, CHICAGO, ILL. 60629.

KAS RAŠOMA KELEIVIO KALENDORIJE?

Ką tik išėjo Keleivio kalendorius 1972 m. Štai kokie jo straipsnių pavadinimai:

Apie Simą Kudirką; Kaip buvo atkurtas Donelaičio atvaizdas; Lietuvos gyventojų statistika; Dvejopos Vietnamo paslaptys; Kiek kainuoja šaltasis karas; Vokiečių patriotai neatsizada Klaipėdos; Kaip rusai paėmė Berlyną; Idomi Kedainių istorija; Belgijos lietuviai apie Ameriką; Didelis gešetas iš vedybų; Siūlo apsidrausti nuo Dievo; Aukso kasykla gerklėje (Kaip Sodeika iškilo į dainos aukštybes); Ką parodė 1970 m. cenzas; Gaivinantieji gėrimai; Moteris vyrų pasaulyje; Rusai pasiekė Veneros planetą; Samokslas studentams diskredituoti; Penkiasdešim Amerikos karų; Chruščiovo atsiminimai; Knygos progresas; Kova su vėžio liga; Nelaiminga sala ir kt. Yra ir gražių Putino, K. Jakubėno, Vaidilos Ainio ir kitų eilraščių.

Kalendoriaus kaina — tik \$1.50.

KELEIVIS

636 E. Broadway
So. Boston, Mass. 02127

EKSKURSIJOS Į LIETUVĄ 1972 METAIS US\$ 530

PRADEDANT NUO

Išvykimo datos: gegužės 18, 30, birželio 20, 29, liepos 13, 27, rugpjūčio 10, 24, rugsėjo 7 d.

Lankoma Maskva, Vilnius, Druskininkai ir Kaunas.

REGISTRUOKITĖS DABAR!

Parūpiname dokumentus Jūsų giminėms iškviesti iš Lietuvos. Siunčiame siuntinius ir automobilius į Lietuvą.

Anglų kalba rašykite:

ADRIA TRAVEL SERVICE

4159 ST. LAWRENCE BLVD.
MONTREAL 131, QUE. - CANADA
TEL.: 844-5292 844-5662

KONGRESO RUOŠA

Dalia Šimoliūnienė, aktorė ir režisėrė, sutiko rūpintis draminių spektaklių II PLJK atidarymo metu organizavimu. Šiuo metu atrenkami veikalai ir organizuojama talka šiems pastatymams.

Solistė Dalia Kučėnienė sutiko organizuoti reprezentacinių talentų koncertą, numatomą ruošti II pasaulio lietuvių jaunimo kongreso atidarymo metu Chicagoje. Šiam koncertui bus angažuotos jaunos jėgos iš Šiaurės bei Pietų Amerikų, Australijos ir Europos.

NAUJI TAUTOS FONDO APYL. IGALIOTINIAI

Windsoro apylinkės Tautos Fondo igaliotiniu, vietoj atsistatydinusio P. Januškos, jo pasiūlymu, patvirtintas Balys Balaišis, 1180 Ford Blvd., Windsor 16, Ont.

Londono apylinkės TF igaliotiniu, vietoj pasitraukusio iš pareigų A. Petrašiūno, KLB Londono apylinkės valdybos pirmininko pasiūlymu, patvirtintas Viktoras Gudelis, 243 Highbury Ave., London 41, Ont.

TF atst. Kanadoje

PAIEŠKOMI ASMENYS

Baltramiejus Kalvaitis ir Aleksas Viniautas yra prašomi atsiliepti. 1933 metais abu suminėtieji, išvykdami į Lietuvą, paliko vienam patikėtiniui po penkių šimtų dolerių

vertės paskolos lakštą, igalindami jį investuotas sumas išgauti. Lakštus išdavusios bendrovės buvo bankroto eigoje ir kreditoriams išmokėjo dalį paskolos lakštų vertės tik 1942 metais. Bet karo metu ryšis su paskolos lakštų savininkais nutrūko.

Jei būtų žinomi Baltarmiejaus Kalvaičio ir Alekso Viniauto dabartiniai adresai, jie tuojau galėtų atsiimti jiems priklausomas sumas.

Patys ieškomieji arba apie juos žinantieji malonėkite rašyti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, N. Y. 10024, USA.

BENDRUOMENĖ PERIMA LITUANUS ŽURNALĄ

Lituanus žurnalą įsteigė ir jo leidyba iki šiol rūpinosi Š. A. Liet. stu-

centų sąjunga. Oficialiuoju leidėju yra Lituanus fondacija, kurio direktoriatą pakviesdavo studentų sąjungos vadovybė.

ŠALSS valdybai pageidaujant, atsakomybę už Lituanus žurnalą dabar perima JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdyba, kuri savo sausio 12 d. posėdyje paskyrė šiuos fondacijos direktorius: pirm. A. Lukas, dr. V. Vygantas, dr. E. Vaišnienė, A. Vaškelis, V. Kasniūnas, jn., R. Vedegys, J. Kučėnas, J. Račkauskas. Fondacijos sekretorių ir išdininką paskirs pirm. A. Lukas.

hamilton

PELNAS IR ATLYGINIMAS
Hamiltono ir Kanados

didžiausia plieno liejykla The Steel Co. of Canada Ltd., kuriame dirba daug lietuvių, už pr. metus pelno padarė 66,64 mil. dol. Minimalus darbininko uždarbis — 3,26 dol. valandai. 1948 m., kada masiniai jame pradėjome dirbti, tas pats fabrikas turėjo 4 mil. dol. pelno, o minim. uždarbis buvo — 0,94 dol. valandai. Trejų metų sutartis tarp įmonės ir dirbančiųjų baigiasi rugpjūčio 1 d.

Zp.

EISMO NELAIMĖS

Sausio 8 d. ankstyvą vakarą Jurgis Tomkevičius su žmona, grįždami namo savo automobiliu, susidūrė su atvažiuojančiu kitu automobiliu priešinga kryptimi. Vairuotojui Tomkevičiui lūžo kairioji ranka, o žmonai sunkiai buvo sutrenkta krūtinė ir abiems padaryti kiti kūno sužalojimai. Žmona ligoninėje išbuvo be sąmonės net

KELIAMA I 14 PSL.

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, tel. 544-7125

Darbo valandos:

pirmadieniais	10 — 5 v. p.p.
antradieniais	10 — 5 v. p.p.
trečiadieniais	10 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais	10 — 5 v. p.p.
penktadieniais	10 — 7 v. vak.
šeštadieniais	9 — 12 v. p.p.
Liepos ir rugpjūčio mėnesiais	šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Umokame už:

depozitus	5%
šėrus ir sutaupas	6%
už vienu metų terminuotus indėlius	6½%
ir virš \$10.0000 — 3 metams	7%
Duodame:	
asmenines paskolas iš	10%
nekiln. turto paskolas iš	8½%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius. Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš \$2,800.000

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA

5½% už depozitus
6% už šėrus (numatoma)
6% už taupymo s-tas
6¼% už 1 m. term. dep.
6½% už 2 m. term. dep.

IMA

8% už asm. paskolas
8¼% už mortgičius

Kapitalas virš keturių milijonų dolerių

ASMENINES PASKOLAS duodame iki \$5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$5.000.

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta)

BŪSTLINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. Telefonas LE 2-8723

ĮVAIRŲS SIUNTINIAI IR DOVANOS

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą, Sov. Sąjungą paprastu ir oro paštu.

Dovanos be maito: Motociklai, skalb. mašinos, televizijos priimtuvai, žaldytuvai ir t.t. Taip pat persiunčiame piniginius pažymėjimus (certificates), už kuriuos gavėjas gali pirkti prekių specialiose krautuvėse.

Norint pasiūsti automobilį, prašome pirma pasiteirauti, nes automobilių skaičius yra ribotas.

Siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio. Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių. Sąžiningai ir greitai patarnaujame.

DARBO VALANDOS: TREČIADIENIAIS — UŽDARYTA. Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 v. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v. vakaro.

LIETUVIŲ
ISTAIGA

Baltic Exporting Co. 480 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONTARIO
Telefonas LE 1-3098 Savininkai A. ir S. KALUZA

Chicagos Jaunimo Centro fasadas, kurį lietuviai tėvai jėzuitai plečia, statydami naujas patalpas, kuriose galės dar plačiau plėstis lietuviška veikla. Statyboms baigti dar trūksta apie 120 tūkst. dolerių. Sausio mėnesį tėvai jėzuitai Chicagoje vėl atnaujinimo savo biuletenio "Mūsų žinių" leidybą. Skoningai tvarkomą ir gražiai iliustruotą biuletenį redaguoja Algimantas Kezys, SJ.

ATKELTA IS 13 PSL.

keturias dienas.

Abu ligoniai jau namuose, gydytojo priežiūroje sveiksta. Jų automašina pateko į laužą.

1971 metais Hamiltono mieste eismo nelaimėse buvo užmušti 22 žmonės. Turto nuostolių padaryta už 4,6 mil. dol. Girtų vairuotojų į teismą buvo patraukta 19, o įsigėrusių — arti 4 šimtų. Įvairių eismo taisyklių laužytojų mieste buvo sulaikyta ar teista per 7 tūkst.

SKAITYKLA

Toronto Lietuvių Namų skaitykla jau yra perkelta į naujai nupirktuosius namus Bloor gatvėje.

london, ont.

RUOŠIAMAS
MINĖJIMAS

KLB Rodney naujai išrinktoji apyl. valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. St. Gaidauskienė, sekr. Al. Kojelis ir kasin. St. Paketuras.

Pirmame posėdyje nutarta suruošti šioje ma-

žoje tabakininkų apylinkėje Vasario 16 dienos minėjimą. Minėjimas įvyks vasario 27 d., 3 val. p. p., Rodney Lietuvių klubo patalpose. Kalbėtoja pakviesta iš Windsoro studentė J. Kuraitė, o iš Londono studentų-gitarisčių grupė Rasa. Programoje dalyvauti ruošiasi vietos jaunimas ir šeštadieninė mokyklėlė. Londono liet. studentų atstovės platins naujausias liet. knygas ir plokšteles.

Ta pačia proga vasario 20 d., 12 val., West Lornen katal. bažnyčioje užprašytos šv. mišios intencija prisiminti kenčiančią Lietuvą ir pasimelsti už nukankintus lietuvius.

Laukiama minėjime ir pamaldose atsilankant visų vietos ir kaimyninių apylinkių lietuvių. Al. K.

rudos spalvos geriausiai derinasi su tradiciniu dr. H. Nagio sukurtu Gintaro ženklu. Tų spalvų apranga ir buvo išrinkta.

Gintaro ansamblio vadovas Zigmas Lapinas pareiškė, kad jis džiaugiasi geru gintariečių skoniu ir neabejoja ansamblių puikiu įspūdžiu vietinei ir tarptautinei publikai. Visas darbas buvo atiduotas žinomai Montrealio siuvyklai. Gintariečiai pasirodys savo naujose uniformose jau metinio koncerto metu, balandžio mėn.

Specialaus komiteto pirmininkė E. Intienė yra taip pat Gintaro tėvų komiteto narė visuomeniniams reikalams.

PARAPIJOS
APYSKAITA

Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapija 1971 metus pradėjo su 4729 dol. banke, o metus baigė su 5377 dol. likučiu.

Iš viso pajamų AV parapija metų bėgyje turėjo \$26 026. Mišių aukos sudarė \$12 444, parapijiečių mokesčiai \$2074, mišių, krikštų, jungtuvių, laidotuvių pajamos \$1010, votyvinės žvakutės \$1355, aukos ir parengimai — \$7 437, salės nuoma \$993, palūkanos \$178, kitos pajamos — \$536.

Išlaidų 1971 m. bėgyje parapija turėjo \$25 378. Ostijos, vynas, žvakės pareikalavo \$1514, patarnautojų algos \$2540, pensijų išlaidos \$1621, klebonijos maistas ir skalbimas \$1422, šildymas, elektra, telefonas \$2383, pastatų priežiūra \$605, draudos \$718, remontai \$648, mokesčiai vyskupijai \$150, mokesčiai miestui \$510, kelionės \$300, raštinės išlaidos, svečiai \$1478, inventorių \$448, labdara \$2919, išmokėtos skolos \$6900, išmokėtos palūkanos \$1223. AV parapija dar turi 48 tūkst. dolerių skolų.

montreal

AKADEMINIAME
SAMBŪRYJE

Montrealio lietuvių Akademinio sambūrio valdyba pasiskirstė pareigomis: pirm. Vincas Piečaitis, sekr. Marytė Žižienė, išd. Alvydas Bulota, kultūriniais reikalams Henrikas Nagys, ūkio reikalams Eugenijus Dainius, parengimų reikalams Mylė Verbylienė. Šį rudenį bus įteikta 9-toji Vinco Krėvės vardo literatūrinė premija.

Visuotinis sambūričių susirinkimas šaukiamas vasario 25 d. Dainiaus Lukoševičiaus namuose Verdune.

GINTARIEČIŲ
UNIFORMOS

Sausio 30 d., buvo sušauktas specialus Gintaro ansamblio susirinkimas, kuriame dalyvavo gintariečiai, jų tėvai, ansamblio vadovai ir tėvų komitetas.

Susirinkimui pirmininkaujant. A. Ališauskui, E. Intienė pristatė smulkiai išdirbtus Gintaro ansamblio uniformos pavyzdžius ir planą jas įsigyti. Visi gintariečiai, tiek mergaitės, tiek berniukai, priėjo išvados, kad šviesiai ir tamsiai

Nuoširdžiam laikraščio rėmėjui,
bendradarbiui ir talkininkui
dailininkui

VYTAUTUI REMEIKAI

mirus, liūdinčių našlę Vidą, motiną, seseris ir
gimines širdingai užjaučia

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,
redaktorius ir administratorius

A † A

Dailininkui VYTAUTUI REMEIKAI mirus,
jo žmona Vidą, mamą ir seseris bei kitus artimuosius
giliai užjaučia ir kartu liūdi

Zina ir Albinas Urbonai

Klubiečiui ir buv. valdybos direktoriui

VLADUI VANAGUI

mirus, jo žmoną Eleną ir visus artimuosius
nuoširdžiai užjaučia

DLK Vytauto klubas ir
pirm. J. Skučas

Didžioje liūdesio valandoje, mirus

VLADUI VANAGUI,

jo žmonai Elenai, giminėms, draugams reiškiamo
giliai užuojautą ir liūdime drauge

V. ir J. Biliūnai

ADVOKATAS

J.P. MILLER, B.A., B.C.L.

168 Notre Dame Street E. Suite 205.
Tel: 866-2063; 866-2064.

NOTARAS

J. BERNOTAS, B.A., B.C.L.

5 Place Ville Marie IBM Building
Suite 417, Montreal, Que.
Tel. 871-1430

ADVOKATAS

R.J. Išganaitis, BA, BCL

BIEGA, BEAUREGARD, VALADE & IŠGANAITIS
INSURANCE EXCHANGE BUILDING
276 ST. JAMES ST. WEST - SUITE 525 MONTREAL 126.
Tel: 842-1126, namų 674-7038

ADVOKATAS

B.K. Schneider, BA, BCL

DORCHESTER TOWERS
555 DORCHESTER BLVD. W.
SUITE 1616
PHONE 871-1224
RES. 486-3361
MONTREAL 128, QUE.

Dr. V. Giriunienė

Dantų gydytoja

5330 L'ASSOMPTION BLVD.
MONTREAL,
TEL. 255-3536

Dr. A.O. Jaugelienė

Dantų gydytoja

1410 Guy St. pirmas aukštas, 11-12 kambarys
Tel: 932-6662; namų 737-9681.

Dr. J. Mališka

Dantų gydytojas

1440 St. CATHERINE Street W., Room 600
Tel: 866-8235, namų 488-8528.

Dr. A.S. Popieraitis

B.A., M.D., C.M., M.Sc., L.M.C.C., F.R.C.S.(c).

Medical Arts Building,
1538 Sherbrook St. West, Tel. 931-3275
Suite 215, Montreal 109, Que.

JAUNIEJI TALENTAI

Montrealio lietuvių žvejotojų ir meškeriojų klubas Nida vasario 5 d. AV par. salėje jau antrą kartą surengė jaunųjų talentų vakarą. Tai Nidos pirmininko J. Šiaučiulio pastangų ir iniciatyvos vaisius.

Jaunieji atlikėjai iš tikrųjų sužavėjo apypilnę salę. Daugiau valandos laiko užtrukusią programą atliko tarp 7 ir 20 m. amžiaus jaunuoliai.

Antanas Mickus grojo akordeonu. Irena Adamonytė deklamavo. Gintaro ansamblio jauniausiasis atžalynas — Asta Kličiūtė, Kristina Kličiūtė, Audronė Lapinaitė, Ramona Lapinaitė, Kristina Niedvaraitė, Daiva Piečaitytė — grojo kanklėmis. Joana Adamonytė skaitė savo kūrybą. Dana Ladygaitė grojo akordeonu. Julija Adamonytė padainavo liaudies dainą ir skambino pianinu. Vida Morkūnaitė grojo pianinu. Petras Lapėnaitis gitara atliko kanadiečių liaudies dainas ir savo kūrybą. Alma Staškevičiūtė atliko dailių skaitymą. Jonas Skardžius skambino pianinu ir padainavo liaudies dainą. Vida Morkū-

naitė deklamavo Mairo-
nio Čičinską. Virginija
ir Kristina Gudaitės
skambino pianinu. Rasa
Lukoševičiūtė deklamavo
S. Neries Gyvenimo
giesmę.

Atlikėjų viso buvo 18. Jaunųjų Gintaro kanklininkų mokytoju ir vadovu yra Rimas Lapinas, o pianinu skambino ir liaudies dainas dainavo E. Kardelienės muzikos mokiniai.

Atlikėjai viso koncerto metu buvo scenoje ir labai sklandžiai, be pertraukų vienas kitą pakeitė su savo pasirodymais. Atrodė, kad ne vienas

jaunųjų talentų galės išaugti į rimtą menininką, žinoma, jei nesustos pusiaukelėje.

Po koncertinės dalies buvo metinis Nidos klubo prizų įteikimas. Pirmasis žvejojimo prizas teko St. Kęsgailai už daugiau 60 svarų svorio erškėto (sturgeon) sugavimą. Antrasis prizas teko A. Mylei, trečiasis — B. Kirstukui, jn. Medžioklės prizas už 1200 sv. briedžio nušovimą teko B. Kirstukui.

Vakaras buvo baigtas pasilinksminimu, o šokių metu vyravo jaunimas.

pr. p.

TAURO KREPŠININKAI

Montrealio lietuvių sporto klubo Tauro vyrų krepšinio komanda sausio 27 d. rungtynes prieš Dollard laimėjo 81:58 rezultatu. Už Taurą žaidė ir taškus pelnė: E. Makauskas 6, D. Lukoševičius 2, H. Celtorius 5, L. Giriūnas 19, R. Otto 20, G. Lengevari 3, B. Mercier 16 ir B. Widginton 10.

Montrealio seniorų lygoje Tauro vyrai yra antroje vietoje su 8 laimėjimais ir 2 pralaimėjimais. Dar liko dvi rungtynės.

Sausio 28 d. Tauro jauniajai prieš Kingston komandą laimėjo 50:44 rezultatu. Tai buvo labai įdomios rungtynės tarp dviejų maždaug lygaus pajėgumo komandų. Tau-

Vasaris Kvebeke yra festivalių ir karnavalų mėnuo. Žinomiausias ir bene populiariausias bus Kvebeko miesto karnavalas, kuriame karūnuojama karnavalo karalaitė, o visom linksmybėm vadovauja sniego senis, vadinamas "Bonhomme Carnival" (viršuj centre). Sainte-Agathe-des-Monts miestelyje visą vasario mėnesį vyksta "Festival des Neiges laurentiens" (ap. kairėj). Plačios apylinkės kaimai karnavalą švenčia ant Sainte-Anne užšalusios upės (v. kairėj). Chicoutimi karnavalas vaizdingai vadinamas "Le Festival du Bout du Monde", atseit, "pasaulio pabaigos" festivaliu, kurio metu dalyviai rengiasi istoriniais drabužiais. OIP nuotraukos.

ro laimėjimą užtikrino Š. Norvaišos sugebėjimas nuimti kamuolius nuo lentos ir blokuoti priešo metimus. Už Taurą žaidė ir taškus pelnė: T. Žižys 2, G. Bunys 17, Š. Norvaiša 8, R. Ališauskas, L. Intas 8, S. Brikiš 2, G. Nagys ir A. Skučas.

Midget lygos varžybose Tauro jauniajai dabar yra antroje vietoje su 5 laimėjimais ir 2 pralaimėjimais. Liko dar dvi rungtynės.

MOKYKLOS MINĖJIMAS

Montrealio lituanistinės mokyklos Vasario 16 minėjimas įvyks vasario 19 d., 11 val., St. Jacques School, 301 de Maissonneuve St. East. Programą išpildys mokyklos mokiniai. Kviečiame visus tėvus atsilankyti į šį minėjimą.

A. O.

PER RADIJĄ

Šį trečiadienį, vasario 16 d., 11 val. vak., per

L. Stankevičiaus liet. radijo programą kalbės J. Norvaiša — Girinis, Liet. nepriklausomybės minėjimo proga.

PASVEIKO

O. Gureckienė, Leono Gurecko žmona, gydėsi ligoninėje ir visiškai pasveikusi grįžo namo.

LIGONYS

General ligoninėje gydos J. Kinderis, Verduno ligoninėje — O. Milaknienė, Royal Victoria ligoninėje — J. Macikas.

KELIAUNINKAI

Lasalietė Bronė Kazlauskienė Brazilijoje lankė savo gimines ir pažįstamus. L. Urbanavičiūtė ir L. Keršytė atostogavo Barbadoose, o M. ir A. Paragiai — Floridoje.

PERSIKĖLĖ Į ONTARIO

Į Brockville, Ont., persikėlė Jolanda Tauteraitė-White.

EKSKURSIJOS LIETUVON

Gegužės 25 — birželio 9 d. 15 dienų \$640
Liepos 6 — 21 d. 15 " \$710
Rugpjūčio 10 — 25 d. 15 " \$710

Ekskursijos atvyksta į Vilnių penktadieniais 10 val. vak., išvyksta iš Vilniaus po 10 dienų pirmadieniais 6 val. vak. Vilniuje 7 dienos, iš kurių 1 dieną veža į Kauną, vieną dieną į Trakus ir 3 dienas Druskininkuose. Grįžtant sustoja 2 dienas Maskvoje ir 2 dienas Amsterdame. Grįžta į Torontą po dviejų savaičių penktadieniais 6,50 val. vak.

Kaina padengia lėktuvą, pervežimus, viesbučius ir pilną maistą. Amsterdame tik viešbutį ir pusryčius.

Teirautis ir registruotis: Montrealyje pas Pr. Paukštaitį tel. 365-0311 arba 366-6220. Toronte ir iš kitų vietovių pas V. Bačėną tel. (416) 278-7261.

All Seasons Travel

323 LAKESHORE RD. E.
PORT CREDIT - ONTARIO

NL SPAUDOS BENDROVĖS AKCININKŲ SUSIRINIMAS

Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės valdybos nutarimu, 1972 m. kovo 19 d., 2 val. p. p., Montrealio lietuvių Aušros Vartų parapijos salėje, 1465 De Seve Street, Montreal 205, Que., šaukiamas visuotinis NL sp. b-vės akcininkų susirinkimas.

Valdyba susirinkimą šaukia, norėdama bendrovės metines sąmatas, ir valdybos pranešimus suderinti su fiskalinių metų pabaiga, kaip to kad reikalauja bendrovių įstatymai. Tuo pačiu Nepriklausomos Lietuvos spaudos bendrovės valdyba akcininkų prašys patvirtinti kai kuriuos bendrovės įstatymų pakeitimus, kurie reikalingi tikslesniai bendrovės ir jos administracijos veiklai.

Visuotiniame akcininkų susirinkime turi būti renkama nauja valdyba. Todėl akcininkai, kurie asmeniškai susirinkime dalyvauti negalės, prašomi jau dabar siųsti įgaliojimus pasirinktiems asmenims.

P. A. Povilaitis,
NL spaudos b-vės pirm.

Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjimą Montrealyje vasario 27 d., sekmadienį, 3 val. p. p., Plateau salėje rengia KLB Montrealio ap. valdyba. Paskaitą skaitys Ilona Gražytė. Koncertinę dalį atliks poetas Henrikas Nagys, solistė G. Čapkauskienė, A. Keblys ir Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas M. Roch. A. Adamonio nuotr.

NETEKOME DAIL. VYTO REMEIKOS

Vasario 13 d. nuvežtas ligoninėn Montrealyje staiga mirė dailininkas Vytautas Remeika.

Velionis buvo vienas populiariausių vidurinėsios kartos dailininkų, palikęs liūdinčią žmoną Vidą, motiną, seseris, kitus gimines ir daug draugų.

Vyto Remeikos nekrologą spausdinsime vėliau.

H. NAGYS ANGLIŠKAI

Į Kanados poetų antologiją yra įtraukti septyni Henriko Nagio eilėraščiai anglų kalba.

256 psl. The Sono Nis Press leidyklos išleistoje antologijoje "Volvox: Poetry from Unofficial Languages of Canada in English Translation" išspausdinti 28 Kanadoje gyvenančių poetų eilėraščiai, sukurti ne anglų ar prancūzų kalba. Be kitų, antologijoje išspausdinti ir dviejų estų

eilėraščiai: Arved Viir-laid ir Hannes Oja. Iš viso knygoje įtraukta šešiolika kalbų sukurtų eilėraščių.

Henriko Nagio eilėraščių vertimai į anglų kalbą jau anksčiau buvo spausdinti eilėje leidinių, pvz., Hudson Review, December, The Literary Review, akademiname Wayne Writers ir kt.

Aldonos ir Robert Page daryti Henriko Nagio poezijos vertimai buvo skelbti ir Vancouveryje leidžiamame Britų Ko-

lumbijos universiteto žurnale Canadian Literature. Šiuo metu su šia leidykla tariamasi išleisti Henriko Nagio poezijos rinkinį anglų kalba.

LITUANISTIKA AKRONE

Ohio valstijoje esančiame Akrono universitete pradėta dėstyti lietuvių kalba ir kultūra. Dėsto prancūzų k. profesorė Jolita Kavaliūnaitė, kursą lanko 18 klausytojų.

K V I E Č I A M E

L K Mindaugo šaulių kuopos
scenos megejų grupės kartojamą
St. Butkaus dviejų veiksmų dramą

"PARTIZANŲ MOTINA"

Vasario 20 d., 5 val. p. p., DLK Vytauto klube, 2159 St. Catherine Street E.

Įėjimas: 2 dol. Jaunimui: 1 dol.

RENGĖJAI

Žemiausios kainos!

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 — 35th Avenue, Montreal 409

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

Agentūrą veikia nuo 1945 m.

Komercinio, privataus turto, automobilių,
atsakomybės, gyvybės draudimas

LITAS

Montrealio Lietuvių Kredito Unija

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL 205, QUE.

Telefonas: 766 5827

MOKA UŽ:

Einamasis s-tas 5.0%
Taupomasis s-tas 6.0%
Term. ind. 1 metams 6.25%
Term. ind. 2 metams 6.75%
Term. ind. 3 metams 7.0%

DUODA PASKOLAS:

Asmenines 8.5%
Nekiln. turto 8.75%
Čekių kredito 9.0%
Investacines nuo 9% iki 12%

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas.
Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius; vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 valandos.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545: dieną — penktadieniais nuo 1 iki 6 v. ir vakarais — pirm., trečiad. ir penktad. nuo 7 iki 9 v.
Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio mėnesio 15 dienos iki rugsėjo mėnesio 15 dienos ir per visus ilguosius savaitgalius.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

1972 m. vasario 27 d., 3 val. p. p. PLATEAU SALEJE,
3710 Calixa Lavalle Ave., Montreal.

Prelegentė Ilona Gražytė.

Koncertinę dalį atliks G. Čapkauskienė, H. Nagys, A. Keblys ir Aušros Vartų parapijos choras, vadovaujamas M. Roch.

Rengia KLB Montrealio apylinkės valdyba

TEL. BUS.: 722-3545
RES.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ IR GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.